

SLOVENSKI NAROD

Iznaj vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — inserati do 90 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Postna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Konferenca v Budimpešti:

Rimski blok in Mala antanta

Na konferenci zunanjih ministrov držav rimskega bloka razpravljajo predvsem o bodočem delovanju z državami Male antante

Budimpešta, 12. jan. V dobro obveščenih konferenčnih krogih naglašajo, da so se državni Italije, Madžarske in Avstrije o prihodnji včerajšnjih razgovorov dolgo bavili z vprašanji, ki neposredno zadevajo vse tri države. Razpravljali so o običnem položaju v Evropi in vseh perečih problemih ter važnih mednarodnih političnih dogodkih. Posebno izpreno so bila proučena še vprašanja, ki se nanašajo na Podunavje in Društvo narodov.

Konferenca je ves čas potekala v popolnem soglasju in v skladu s duhom rimskih protokolov. Konferenca je vsakako nov dokaz, da se rimski protokoli vsestransko točno izvajajo in da povolno vplivajo na razvoj odnosov med prizadetimi tremi državami. Hkratu pa služijo tem državam tudi kot osnova, na kateri lahko soglasno razvijajo svojo mednarodno politiko v svrhu obsega sožitja in sodelovanja v Evropi.

Zdravice v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 12. januarja. Na snočnem banketu, je imel zunanji minister Kanya govor, v katerem je najprej govoril o dosežanih razvoju in uspehu rimskih protokolov. Sedanja konferenca je bila sklicana v duhu pomirljivosti in bo samo še izpopolnila sporazume o osnovnih vprašanjih, ki so sedaj na dnevnem redu. Kanya je nato poudaril, da je prepričan, da se bodo s tem sestankom prijateljske vezi med Madžarsko, Avstrijo in Italijo še okrepile in da se bodo okrepili tako vsi činitelji za pomirjenje razmer v Evropi.

Nato je govoril italijanski zunanji minister Ciano, ki je med drugim rekel: Srečen sem, da se nocoj lahko pridruživam izjavam o prijateljstvu do madžarskega naroda in madžarske vlade, ista čustva pa nas vežejo tudi na avstrijski narod. Grof Ciano je nato opozoril, da rimski proto-

koli niso kak zaprt ali izključujoč sistem, ki bi odbijal ostale podonavske države. Nasprotno imajo ti protokoli za cilj, da omogočijo sodelovanje vseh srednjeevropskih in podunavskih držav. V tem duhu je naše skupno delo postavljeno na stvarne temelje in zato je popolnoma mogoče razvoj rimskih protokolov z osjo Rim-Berlin. Zadovoljno lahko ugotovimo, da smo se zmerom trudili da tudi izven okvira naših posebnih interesov ustvarimo stabilne in trdne pogoje za ustaljenost v srednji in podonavski Evropi. V tej zgodovinski tako trdni dobi smo mi pokazali Evropi, kako velika je vzajemnost, ki nas veže.

Kot zadnji je govoril avstrijski državni podtajnik Guido Schmidt, ki je naglasil, kako srečne predloge so stavili Italijanci, Avstrija in Madžarska na vseh poljih mednarodnega sodelovanja, posebno je prepričan, da bo ta konferenca še okrepila prijateljske vezi med temi tremi državami in poglobila njihovo medsebojno sodelovanje. Prepričan sem, da bodo tudi naši posveti rodili lepe sadove, v okviru rimskih protokolov.

»Tempe« o konferenci

PARIZ, 12. januarja b. V svojem uvodniku razpravlja oficijno »Tempe« o predmetu peštanskih razgovorov italijanskih, avstrijskih in madžarskih ministrov ter prihaja po poudarku elastičnosti, ki jo kaže zveza med Italijo, Avstrijo in Madžarsko na osnovi rimskih protokolov, ter po informativnem pregledu italijanske in nemške politike v srednji Evropi do naslednjega zaključka:

Italijanski načrt (uroditve srednjeevropskega vprašanja na osnovi dvostranskih ločenih sporazumov med posameznimi državami) je nedvomno genialen, toda postav-

ljajo se mu nasproti težkoče, ki jih znati ne bo lahko premagati. Avstrija in Madžarska nedvomno cenita gospodarske prednosti, ki jima jih zagotavljajo rimski protokoli, toda politično imata obe dovolj razlogov, da ne zaupata nemški hegemoniji v srednji Evropi. Avstrija se še vedno boji za svojo neodvisnost in Madžarska bi tudi ne hotela plačati stroškov zblizanja s sosedi z opustitvijo svojih teritorialnih zahtev. Končno tudi nismo upravičeni trditi, da sta vladi v Beogradu in Bukarešti pripravljene zapustiti Malo antanto in povsem zaiti na drugo stran. Uradna zagotovila dokazujejo celo nasprotno. Sklepi, do katerih bi prišlo na konferenci v Budimpešti, bodo bržkone osvetlili položaj ki se zdi za sedaj še zelo nejasen.

Na Dunaju poudarjajo načelo samostojnosti

Dunaj, 12. jan. b. Sredi razgovorov v Budimpešti je zbudila v takojšnjih političnih krogih pozornost polemika med nekaterimi oficijnimi avstrijskimi in rajhovskimi listi v vprašanju zunanje-politične orientacije Avstrije in njenega notranje-političnega položaja. V odgovor na izpade na sedanji avstrijski režim, ki jih je objavljalo »Göringovo« osebno glasilo »Essener National Zeitung«, ki očita Avstriji, da se brani priznati identičnost izrazov »nemške« in »narodno socialistične« in da tudi po julijanskem sporazumu z Nemčijo še vedno pošilja svoje državne tude v London in Pariz, poudarja dunajsko vlado glasilo »Wiener Zeitung« med drugim:

Avstrijska vlada želi vzdrževati svoje stiki z omili, v onih kralji in v onem času,

kakor se to njej zdi in kakor to njej odgovarja in bo tako postopala tudi v bodoče, ne da bi se pri tem ravnala po drugi kakor svoji volji. V sleherni zadevi kritiki bo videla odsej samo napad na svojo suverenost. Razen tega je dobro znano, da je bilo v zadnjem času več nemških obiskov v Parizu kakor avstrijskih, ne da bi Avstrija zaradi tega Nemčiji kaj očitala. Nadaljnji pogoj slehernega iskrenega avstrijsko-nemškega zblizanja je, da se Nemčija enkrat za vselej odpove poskusom obnove narodno socialistične stranke v Avstriji.

Schuschniggov načrt

Dunaj, 12. januarja. b. Iz zanesljivega vira se doznavajo, da je avstrijski kancelar dr. Schuschnigg odpotoval na konferenco rimskega bloketa v Budimpešto s posebnim, v vseh podrobnostih izdelanim načrtom za organizacijo Podunavja. Ta načrt sprejema v glavnem vse točke znanege Hodžvega načrta o organizaciji srednje Evrope.

Bojazen Madžarske

Zeneva, 12. jan. o. »Journal de Geneve« poroča o sestanku v Budimpešti, da je zaradi bližnjega Jugoslavije in Rumunije z Italijo prišlo do sprememb v odnosih med državami rimskega bloketa in Malo antanto. Naloga konference v Budimpešti je predvsem, da do kraja razčisti novo nastali položaj. Madžari se boje, da bodo simpatije Nemčije in Italije do novega režima v Rumuniji imele slabe posledice za madžarske narodne manjšine v Rumuniji. Ni izključeno, da bo nezadovoljna Madžarska zapustila rimski blok ter se priključila osi Pariz-London. Verjetno pa je, da bo Italija nastopila v obrambo madžarskih narodnih manjšin in dosegla koncesije, ki bi mogle zadovoljiti tudi Madžare.

Francija in Anglija za DN

3 skupnim prizadevanjem hočeta zopet dvigniti zaupanje v ženevsko ustanovo

PARIZ, 12. jan. br. Spričo gonje, ki so jo zadnje tedne vpriporili proti Društvu narodov, zlasti po izstopu Italije, razpravljajo v merodajnih pariških in londonskih krogih o tem, kako bi se popravil položaj ženevske ustanove in zopet dvignil njen ugled in prestiž. V zvezi s tem pripisujejo veliko važnost sestanku generalnega tajnika Društva narodov Avenola s francoskim zunanjim ministrom Delbosom. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, bosta razpravljala o splošnem položaju Društva narodov in o morebitnih reformah, ki bi jih bilo treba

izvesti. Francoski merodajni krogi so mnenja, da je sedanja kriza ženevske ustanove predvsem kriza zaupanja. Zato morajo iti skupna prizadevanja Francije in Anglije za tem, da se zaupanje v Društvo narodov zopet dvigne. V Parizu sodijo, da bi se to dalo v veliki meri doseči s primerno skupno izjavo francoske in angleške vlade.

LONDON, 11. jan. Generalni tajnik DN Avenol, ki se mudi v Londonu, je včeraj obiskal sira Roberta Cadogana, stalnega podtajnika v zunanjem ministertvu.

Tesna povezanost Italije in Nemčije

Zaveznitvo prihaja do izraza zlasti na gospodarskem polju

PARIZ, 12. januarja. b. Stalni rimski dopisnik oficijnega »Tempe« objavlja zanimiv komentar k članku glavnega urednika rimskega lista »Il Telegrafo«, o katerem pravi: da je organ italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Članek rimskega lista se v glavnem glasi:

Blok med Italijo in Nemčijo, kakor je doslej uresničen, predstavlja pomembnejši usodni dogodek, kakor se to na splošno misli. Napačno je, ako ga kdo smatra za navadno diplomatsko kombinacijo, kajti v njem je podana zgodovinska potreba. Kakor je svetli rimski imperij predstavljal velik poskus vnašanja novega socialnega, političnega in mednarodnega reda v kaos srednjeveške Evrope, tako je tudi os Rim-Berlin poskus uveljavljanja reda v kaos sedanje Evrope. V tej smeri utegne biti nadaljnji konkretni razplet osne politike ogromni. Na dani je, da mora biti odsej priznan Nemčiji v srednji in vzhodni Evropi položaj, ki ji gre. Prav tako je jasno, da mora biti dana Italiji možnost, da svojo posebno akcijo v Sredozemlju, ki ji je namen do maksima podpreti neodvisnost obalnih narodov velikega notranjega morja, razvije v vsem obsegu. Ta dva namena sta v medsebojni odvisnosti. Nobena izmed dveh držav osi si ne sme domišljati, da lahko doseže svoj namen ob zapustitvi svojega partnerja. Kakor junaki starih herojskih legend se morata obe državi boriti z ramo ob rami in vsaka izmed njih lahko uspe, ako ena uspe. Ako ostane Italija in Nemčija združeni in od strani vse vzroke medsebojnega trenja, čez 50 let ne bosta le os Evrope, temveč bosta idealno in praktično Evropa sama, kakor pred 1000 leti.

K temu članku dostavlja »Tempe« dopisnik naslednji komentar: Ob čitanju tega članka se ni mogoče ubraniti misli, da je skladnost pogledov in misli med Italijo in Nemčijo zares popolnejša kakor se

to navadno misli. Italijanski in nemški voditelji se zde združeni ne le po skupni ideologiji, temveč tudi po istih čustvenih reakcijah na sodobni zgodovinski razvoj. Članek poudarja celo vzporednost italijanskih in nemških ciljev, kar zbujajo domnevo, da se italijansko-nemško sodelovanje čimdalje bolj razvija v smeri prave zveze s konkretnimi načrti. Četudi se zde morda naši zaključki za sedaj še pretirani, je vendar verjetno, da morebitni italijansko-angleški razgovori ne bodo mogli več bistveno spremeniti razvoja fašistične politike, ki je bolj vojaška kakor diplomatska politika, ker ji je osnova volja, porojena iz moči.

Poročila iz Španije

Barcelona, 12. januarja AA. Po vesteh iz Alicante je včeraj okoli poldne neka neznanca podmornica torpedirala nizozemski parnik Haneak in nato izginila. Ribiči so s svojimi čolni odhiteli na pomoč in našli posadko. Parnik je bil napaden 48 milj pred Valencijo, iz sicer nedaleč od rtiča sv. Antona med Valencijo in Alicantom.

Barcelona, 12. januarja AA. Tukajšnji radio je objavil, da je na turski fronti mirno. Sovražno letalstvo je bilo zelo živahno. Sestrelili smo tremotorno sovražno letalo. Nacionalistična letala so bombardirala okoli Barcelone. Mnogo oseb je bilo ubitih in ranjenih.

Salamanca, 12. januarja AA. Vrhovno poveljstvo je objavilo, da je sovražni napad na turski fronti odbit in da so nacionalistične čete popravljale svoje postojanke. Na drugih frontah ni bilo nič novega.

Curib, 12. januarja. Beograd 10. Pariz 14.63, London 21.60, New York 431.875, Bruselj 73.37, Milan 22.72, Amsterdam 240.60, Berlin 174.10, Dunaj 80.90, Praga 15.15, Varšava 82, Bukarešta 3.25

Razgovori Micesca v Beogradu

Nespremenjeno prijateljstvo in zavezništvo

Beograd, 12. jan. r. O razgovorih, ki jih je imel včeraj s predstnikom vlade dr. Stojadinovićem rumunski zunanji minister Micescu, je bil izdan naslednji komunikat:

Pri obisku eks. Istrata Micesca v Beogradu 11. januarja je prišlo do podrobne izmenjave misli med dr. Stojadinovićem, predsednikom vlade in zunanjim ministrom kraljevine Jugoslavije in zunanjim ministrom kraljevine Rumunije, v katerih sta mogla oba ugotoviti svoje

popolno soglasje glede vseh vprašanj, ki se tičejo razmerja med Rumunijo in Jugoslavijo, kakor glede na splošni politični položaj, posebno na sodelovanje obeh držav v okviru Male antante in Balkanske zveze. G. dr. Stojadinović in G. Micescu sta po končanih razgovorih izrekla vroče željo, da se tudi v bodoče nadaljuje to sodelovanje v istem duhu medsebojnega zaupanja in prijateljstva.

Kitajci pripravljajo veliko ofenzivo

Na posameznih bojiščih so že prešli v napad in potiskajo Japonce nazaj

Sanghaj, 12. jan. o. Od davi vlada na vseh kitajskih frontah povečana borbenost. V bližini Kantona so japonske vojske lažje obstreljevale kitajske utrdbe. Štiri angleške topničarke, ki so bile tam zasidrane, so se morale umakniti. Po nepotrjenih vesteh se je Japoncem posrečilo, da so izkrcali svoje čete. Iz poročil z raznih kitajskih bojišč se vidi, da pripravljajo kitajska vlada gigantsko ofenzivo proti Japoncem in da razpolaga ne samo z zadostnimi četami, marveč tudi z dovoljnimi količinami municije in orožja.

Operacije proti Kantonu

Kanton, 12. jan. o. V pretekli novi so izvedli japonski letalci drugi nočni napad na mesto. Vrgli so veliko število bomb, ki so povzročile obilo škode in zahtevale mnogo smrtnih žrtev. Vsa protiletalska zavetišča so bila prenapolnjena, na tisoče ljudi pa je ostalo brez zaščite. Letalski napad je zaradi tega izval med prebivalstvom hudo paniko.

Japonci so nadalje vnovič skušali izkrcati svoje čete na otoku ob reki Kanton.

Možnost vojne napovedi

PARIZ, 12. jan. AA. Možnost, da Japonska na pove vojno Kitajski, je izzvala veliko zanimanje francoskega tiska. »Excelsior« piše, da so po sedanjem pravnem stanju tretji imeli pravico podpirati Kitajsko, če pa bi bila napovedana vojna, bo nastal čisto nov položaj, ker ima Japonska močno mornarico, ki bo lahko blokirala kitajsko obalo in tako zmanjšala odpor Kitajske. Presekana bo zveza med Hongkongom in Kantonom. Vidi se, da hoče Japonska sedaj hitro končati vojno s Kitajsko.

razuma. V trgovinskih razgovorih med Anglijo in Ameriko bodo tvorila glavni predmet pogajanj naslednja vprašanja: trgovinski sporazum, položaj trgovinske mornarice na svetu, valutni položaj in vprašanje stabilizacije valut ter vprašanje kar najbolj tesnega sodelovanja med Anglijo in Ameriko na gospodarskem, pa tudi na političnem področju.

Degrellovi se puntajo

Bruselj, 12. jan. AA. V reksističnem gibanju so nastala velika nesoglasja. Načelnik poslanskega kluba Pierre Dailly je sporočil Degrellu, ki se mudi v Parizu, svoj namen, da odstopi iz se zahvalil za poslanski mandat.

Gospodarska pogajanja med USA in Anglijo

London, 12. januarja. b. Angleško-ameriška trgovinska pogajanja se nadaljujejo z vso naglico in z uspehom. Novi ameriški poslanec v Londonu Kennedy si je izbral pred svojim odhodom na novo mesto celo vrsto priznanih gospodarskih strokovnjakov kot svojih sodelavcev. Istočasno s pogajanjmi z Anglijo bo vodila Amerika v Londonu pogajanja tudi z britanskim dominionom Avstralijo, da bi v sporazumu dosegla revizijo otavskega spo-

Politični ogornik

Prezrt in pozabljen jubilej!

Neverjetno in nepojmljivo! Te dni — 8. januarja — je poteklo dvajset let od onega zgodovinsko veljavnega dogodka, ko je prezident Združenih držav Woodrow Wilson objavil svojih znamenitih 14 točk in jih označil kot končni vojni cilj Amerike v vojni na strani zaveznikov proti centralnim silam. Bil je to dogodek, ki je pomagal popoln in odločen preokret v splošni situaciji v svetovni vojni. Tako važen dogodek, ki je dal prvo pobudo za radikalno preobrazitev stare Evrope in prvi vrigel med svet gleslo o samoodločbi narodov, pa se njegove dvajsetletnice ni spomnil pri nas nihče! Kar nepojmljivo se zdi to človeku, ki vidi, da se sicer pri nas beležijo jubileji najbrezpomembnejših dogodkov in najneznačajnejših oseb! Pa to je znamenje časa in naših razornih razmer, v katerih živimo!

Začetkom leta 1918. je bila svetovna vojna še v polnem razmahu. Nemška armada je še stala globoko v osrčju Francije, nemška artiljerija je še obstreljevala Pariz in vojska centralnih sil je še krepko držala v svojih pesteh Ukrajino, Rumunijo, Srbijo, Črno goro in vso vzhodno Furlanijo. Nikjer se ni bilo opaziti najmanjšega znaka, ki bi kazal na to, da se bliža preokret v vojni operacijah na korist zaveznikov. Takrat, dne 8. januarja 1918., je prezident Združenih ameriških držav Woodrow Wilson na nemalo presenečenje vsega sveta naložil na ameriški parlament svojo poslaničnico, v kateri je formuliral pogoje zaveznikov za vseobiti mir, ki bi naj zaključil najstrašnejšo vseh vojn — svetovno vojno.

V tej poslaničnici je uvodoma naglašal: »Kar v tej vojni zahtevamo, se ne tče toliko nas, kakor vsega sveta. Želimo, da bi bil svet tako urejen in tako zavarovan, da bi mogli vsi na njem živeti v popolnem miru, zlasti pa želimo, da bi mogel vsak miroljuben narod živeti svoje lastno življenje in si urediti svojo državo po svojem svobodnem preudarku, pri tem pa lahko računal na pravičnost s strani drugih narodov, ne da bi se mu bilo bati kakršnihkoli nasilstev in napadov. Naš program miru je načelo pravičnosti za vse narode in narodnosti: vsak narod, in najsi je slab ali močan, ima pravico svobodno in zavarovano pred napadi živeti v svoji državni skupnosti. Ako se to načelo ne sprejme kot temeljni aksiom, ne more biti trajen noben del v zgradbi mednarodne pravičnosti. Narod Združenih držav bi ne mogel postopati po nobenem drugem načelu, zato je pripravljen obrambi tega načela posvetiti svoje življenje, svojo čast in vse, kar mu je sveto. Vojna za svobodo narodov je dosegljiva sedaj svoj moralni višek. Ameriški narod je pripravljen podvreči preizkušnji svojega lastno moč, svoje najvišje cilje in svojo poštenost.«

Svoje mirovne pogoje in zahteve je nato Wilson konkretiziral v teh 14 točkah: 1. Odprava tajne diplomacije in tajnih mednarodnih pogodb. 2. Svoboda morja. 3. Olajšanje mednarodne trgovine. 4. Omejitve oboroževanja. 5. Nepristranska rešitev kolonialnih vprašanj po željah dotičnega prebivalstva. 6. Izpraznitev zasedenega ruskega ozemlja in pravica, da si Rusi po svojem preudarku uredijo svojo državo. 7. Izpraznitev in obnova Belgije. 8. Izpraznitev in obnova francoskega ozemlja in površine Alzacije in Lotaringije Franciji. 9. Rektifikacija mej Italije po narodnostnem načelu. 10. Narodom Avstro-Ogrske se mora priznati pravica samouprave in samoodločbe. 11. Izpraznitev in obnova Rumunije, Srbije in Črne gore z jamstvom njih politične in gospodarske neodvisnosti. 12. Omejitev Turčije po narodnostnem načelu in svoboda morskih očin (Dardanel). 13. Neodvisna in svobodna Poljska na podlagi narodnostnega načela in 14. Ustanovitev Društva narodov za obrambo svobode vseh narodov in za zagotovitev svetkega miru.

Nemčija in Avstro-Ogrska sta seveda te mirovne pogoje odbili, ker sta še vedno računali na končno svojo zmago ali pravilneje povedano: Avstrija, zavedajoč se, da se nahaja tik pred notranjim razsulo, bi rada pričela s pogajanjmi tudi na podlagi teh mirovni pogojev, ako bi ne bila pod terorjem nemškega armadnega vodstva. Vojna se je nato nadaljevala, sredi septembra 1918. pa je prišlo do odločilnega prekreta na solunski fronti. Bolgarsko-nemška armada je bila poražena in Bolgarija je bila primorana prositi za premirje. To je bil začetek nezadržne katastrofe na vsej fronti. Sedaj se je pač Avstrija obrnila na prezidenta Wilsona za posredovanje, poudarjajoč, da je pripravljena skleniti mir na podlagi njegovih mirovni pogojev. Pa bilo je že prepozno! Wilson je odklonil posredovanje, češ, da so se medtem razmere že tako spremenile, da mora za avstrijske podjarmljene narode zahtevati ne samo samoupravo, marveč pravico samoodločbe, to se pravi popolno svobodo. Usoda avstro-ogrskih monarhije je bila s tem zapečatena. Razvoj nadaljnjih dogodkov je znan.

Kupuj domače blago!

KINO

UNION

Telef. 23-41

WILLY SCHERBER, LUCIE ENGLISH, LEO SLEZAK in RUDOLF CARL

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri premiera komičnih zapletljivih, veselja humorja po opereti **POSTNI ROČJAZ** od LONJUMEAU-a

VESELA ZABAVNA OPERETA

KRALJEV TENOR

Smeh in zopet smeh!

Za razširjenje glavne pošte v Ljubljani

Okrog 1.700.000 din bi rabila naša pošta direkција za dozidavo enega nadstropja in za adaptacije

Ljubljana, 12. januarja. Glavna pošta, ki stoji sicer na ugodnem kraju sredi mesta, je bila zgrajena pred 40 leti, ko je bila Ljubljana okoli 30.000 prebivalcev in ko še nihče, najmanj pa Avstrija, ki Ljubljani ni bila nikdar naklonjena, ni računal s takim razmahom mesta. Po prevaženju se je Ljubljana znatno razširila, mesto se veča od dne do dne in s priključitvijo predmestij Viča, Šiške in Most je število prebivalstva naraslo na 90.000. Število prebivalstva se je torej potrojilo, a pošta je ostala neizpremenjena in tudi njena upravna aparatura se ni dosti pomnožila. Sprito tega ni čuda, da glavna pošta ne more poslati tako, kakor bi jo zahtevalo razmere. Vse je pretesno, natrpano, neudobno, nehiženo in etimeno v ozke, nezdružene prostore, in take razmere uničujejo tudi zdravje uslužbovcev. Sprito tega razmer ima tudi državna uprava letno veliki škodo in je znatno prikrasna na dohodkih, ki bi bili večji, če bi bilo poslovanje normalno.

Današnji čas zahteva hitro in točno poslovanje, kar pa je zaradi premajhnega števila uslužbovstva nemogoče. Prejšnja leta je pošta dostavljala pošilke in pisma trikrat na dan, danes le enkrat in le eredišne stare Ljubljane je tako srečno, da prejema pošto po dvakrat. Predmestja, ki so bila pred dvema letoma priključena Ljubljani — tam je tudi največ obiti in industrije — pa so celo v toliko na elabem, da prejema pošto za pol dneva ali celo za cel dan pozneje kakor v Ljubljani. Vzrok tihi v tem, da dobivajo pošilke in pisma le v tranzitu, in sicer od glavne pošte dostavljeno poštami Vič, Moste in Ljubljana VII., kameta, da bi jih prejeli direktno. Se bolj kriče razmere pa so glede brzojav, ki jih prejema naslovljenec čisto za 12urno zamudo, ker se dostavljajo tudi v tranzitu preko omenjenih pošt, ki seveda ponotno se poslužuje. Prav tako je s paketi in z denarjem ter z ekspranimi pošilkami.

Da se odpravijo vsi ti nedostaki, potrebuje pošta Ljubljana več osebja, ki ga pa ne more niti namestiti, ker ga ne more spraviti pod streho. Zato je potrebno, da se sedanji lokali adaptirajo in razširijo in da se tudi vse dostavno poslovanje preuredi. Direkција pošte je v svojem proračunu določila 1.800.000 din za dozidavo enega nadstropja na glavni pošti, 300.000 din za adaptacije blazine, in 100.000 din za malhna popravila za obnovo fasade itd., skupaj torej milijon 700.000 din. Proračun je bil poslan v odobritev ministru pošte in brzojav. Če ne bo odobren, ostanemo tam, kjer smo bili.

Ljudje in paragrafi

Obsojen po zakonu o zaščiti države — Pokvarjenost dozorevajoče mladine — Drugič na istem kraju vlomil

Ljubljana, 12. januarja. Zelezostrojar Anton Dolinšek, posestnik sin Franc Dolinšek, oba iz Ljubljane, jurist Viktor Avbelj iz Prevoja in Mavricij Kveder, čevljarški pomočnik iz Ljubljane, so bili obtoženi zločinov po čl. 1, točka 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Obtožnica jim je očitala, da so v začetku novembra lani razkrili letake, katerih vsebina je bila ostra kritika sedanje politične režime in družabnega reda.

Ljubljanska policija je izvedela, da nameravajo protidržavni elementi razširiti v Ljubljani večjo množico protidržavnih letakov. Zato je pripravila na najbolj izločenih mestih zasede in na ta način 8. novembra zaslišala Antona Dolinška, ki je pri neki tovarni na periferiji zaigral prepovedane letake. Pri njegovem bratu Francu so našli tudi nekaj takih letakov in večjo količino prepovedanih brošur. Avbelj in Kveder pa sta bila obtožena, da sta razširila letake v Domžalah in okolici. Orožniki so doznali po zapuisti obeh, da sta bila prej ta dan v Ljubljani, kjer sta letake dobila in jih prinesla v Domžale. Obtoženci so zanimali krivdo pred velikim senatom s predsednikom s.o.s. Ivanom Kraljem. Zagovarjal jih je dr. Lokar. Senat petorice je spoznal samo Antona Dolinška za krivega in ga obsodil na 10 mesecev strogega zapor za poskus razširjanja protidržavnih letakov. Ostali trije obtoženci so bili zaradi pomanjkanja dokazov oproščeni. Dolinšek kazni ni sprejel, prijavil je revizijo procesa.

MLADOLETNIKI NA NEVARNI POTI

Razprava proti starejši mladolietnici Marjeti z Jesenice je bila pred meseci prelozena. Soobtoženci, tudi neki mladolietni vajenec, prišel k razpravi. Včeraj sta sedela oba pred malim senatom, ki mu je bil predsednik s.o.s. Ivan Brelih. Med tem se je Marjeta omočila. Obtožnica ji je očitala, da je izvršila nečisto dejanje nad neko komaj 9-letno deklico. Obtožnica je dejanje zanikala, otrok je na tako jasno opisati potek dejanja, da ni bilo dvoma o Marjetini krivdi. Obsodila je bila na 2 mesece in 10 dni zaporu pogono za 2 leti.

Soobtoženi vajenec je priznal, da je z isto deklico imel oravka in je bil obsodjen zaradi zločina zoper javno moralno na 6 mesecev strogega zaporu pogono za 3 leta. Kazen je sprejel, dočim si je obsojenka pridržala rok za priziv in revizijo.

Razprava je odkrila prav porazno sliko spolnih zatlet dozorevajoče mladine, ki živi v težkih gnočnih razmerah in v demoraliziranih industrijskih okolju.

NA KRAJ NESREČE GA JE VLEKLO

O žalosti življenjski poti rudarja Franca Strupca smo že pisali lani, ko je bil obsodjen na 5 mesecev strogega zaporu zaradi vlomov v tiskarno »Savor« v Kranju. Zvijel se je etar na »o« zale na nani nabuže življenjske nadloge. Kot nezakonski sin je dorasel pri tuih ljudih brez vzgoje in moralne pomoči, potem je postal rudar, izgnal so ga

mizerija na glavni pošti bo še večja in vsem poštnemu prometu preti neizogibna katastrofa, kajti sedanje stanje je nevarno. Če bo ta kredit odobren, bo pošto poslovanje, kot rečeno, dvignjeno za eno nadstropje. Po natrtu to v novih prostorih nameščena krajerna telefonska centrala in dve stanovanji, eno za upravnika, drugo za hišnika. Pismošče bi dobili svoje prostore v II. nadstropju, seveda znatno večje, saj so zdaj zelo na tesnem. V I. nadstropju bo urejena špedicija, h kateri spada tudi pisarniška pošta, sprejem in oddaja. Tam bi bili prirejeni tudi prostori za interese, ki imajo svoje predelilne tako, da bi imeli dostop v vsakem delavnem času in ne kakor dosedaj. Dohod zanje bi bil iz Selenburgove ulice. Telefonske celice bodo premeščene v avlo, ki bo odprta vso noč. Krajerna telefonska centrala bi bila nameščena v III. nadstropju, nekrajerna pa ostane v II. a v I. nadstropju bi se polovico dosedanje dvorane pismošče porabilo za blagajniške prostore, na sedanjem hodniku pa bi bil prostor za stranke, levo sprejem denarja, desno izplačila, izdaja znamk in drugo. Preostali del dvorane pismošče bi se porabil za razširjenje špedicije, časopisnega oddelka in oddelka za tiskovine. Le tako bi bilo mogoče povečati število pismošče, kar bi bilo nujno potrebno za redno in brezhibno dostavo pošte. V zvezi s tem se bo preuredila tudi razdelitev Ljubljane od 35 na 40 okrajev.

V zvezi s tem načrtom je uprava pošte poslala posebno spomenico raznim gospodarskim korporacijam in ustanovam, da bi jo pri njenih težavah na merodajnih mestih podpre in prepričale ministra pošt in brzojav, da je razširjenje glavne pošte v Ljubljani nujno potrebno. To je najmanjša zahteva, saj Ljubljana že davno potrebuje novo moderno pošto poslovanje tudi na glavnem kolodvoru, ki naj razbremeni poslovanje glavne pošte. V spomenici so postavljene naslednje zahteve:

1. da se še letos poleti primerno adaptirajo poslovanje glavne pošte, da bo v povečanih prostorih osebje vsaj za silo zmoglo nani stavljene zahteve;

2. da se takoj preuredi vsa dostava v Ljubljani današnjim razmeram primerno in za vso Ljubljano enako;

3. da se takoj prične s pripravami za gradnjo novega, modernega kolodvorskega poslovanja, kjer je sedaj nameščen tudi carinski oddelk v poslovanju, ki komaj odgovarja kakemu gospodarskemu poslovanju boljše kmetije, ne pa zahtevam državnega urada.

iz Nemčije, prišel je v Jugoslavijo in postal hlapec v Kranju, kjer se je poročil. Z ženo je kmalu prišel nazvtrk in se je ločil. Svoje otroke je izročil svoji materi v rejo. Ko je zbolel za hudo boleznijo, je vlomil pri gospodarju in odnesel 4000 din, da bi si bolezen odpravil. Kmalu so ga aretirali in ga obsodili na 5 mesecev strogega zapor.

Meseca novembra lani je prišel iz ljubljanske ječnice. Bil je brez denarja, spal je po kolozi in se preživljal nekaj dni s prosjačenjem, potem se je pa napotil v Kranj, v kraj svoje nesreče, kjer je zopet vlomil v tiskarno »Savor«. Ker so ga ljudje v deli v mestu prejšnji dan, je bilo na dlani, da je bil samo on vlomilec, ker je bilo po načinu vlomila sklepali, da je storilec dobro poznal hišne razmere. Dne 9. decembra so ga aretirali in včeraj je pred sodniki odkril priznal dejanje in takoj tudi sprejel kazn 7 mesecev strogega zapor in izgubo lastnih pravic za 3 leta. Obiljubljen je predsednik, da ne bo nikoli več kradel, predsednik ga je pa opozoril, naj bo pameten, ker bo prihodnjič dela robija. Obsojenec se je oddahnil in s smehljajem na ustih odšel v zapore, kakor da mu je obsoda zelo olajšala vest.

EPILEPTOID

Včeraj je sedel na zatožni klopi tudi neki ljubljanski trgovec in hišni posestnik. Obtožnica mu je očitala, da je svojo ženo težko telesno poškodoval. Obtožence je pripovedoval zelo žalostno zgodbo svojega izredno nesrečnega zakona, ki ga je zadnja leta razjedala obojestranska ljubosumnost. Neko noč sta se zakonca zopet sprila in mož je ženo udaril s stolom po glavi. Žena se je morala zdraviti v sanatoriju. Zdravnik je ugotovil pri njej hude živčne motnje kot posledice poškodbe. Obtožence so je zagovarjal da je zelo razburljivo narave in da se »e spominja, kako je ženo napadel. Njegov branilec je predložil zdravniško spravečo, ki naj bi potrdila, da je obtožence epileptoid in ni odgovoren za svoja dejanja. Sodišče je razpravo preložilo, zaslialo bo še sodnega izvedenca.

Iz Trbovelj

— Zakol v decembru. Meseca decembra so tukajšnji mesarji zaklali skupno 96 glav goveje živine. Od tega je bilo zaklanih 40 glav prvovrstne, 46 glav drugovrstne in 2 tretjevrstne živine. 8 pa je bilo zaklanih krav klobasarij. Ker je v tukajšnji občini 16 mesarjev, odpade na 1 mesarja povprečno 6 glav zaklane živine.

— Sestanek smučarjev. Drevi ob 20. bo imel v dvorani gostilne Forle na Vodah smučarski odesk tukajšnje SPD svoj članski sestanek. Ker je sedaj smuka v planinah klub južnemu vsemu, ki pa vrhove naših planin ni doseglo, saj je v planinah še vedno obutev mraz, ki omogoča ugodno smuko, je zanimanje za ta sestanek med smučarji zelo veliko, ker se bo na njem razpravljalo tudi o letošnjih smučarskih prireditvah, zlasti o smučarskih tekmah v naših planinah.

— Legija koroških borcev v Trbovljah priredi prihodnjo nedeljo v hrastinskem Sokolskem domu zborovanje koroških borcev za Hrastnik. Dol in okolico. Na sestanku se bo razpravljalo o razširjenju pokreta v laškem srezu, podana pa bodo tudi poročila o dosedanjem delovanju Legije koroških borcev, o novostanovljeni Zvezi legionarjev krajevine Jugoslavije, katere vodstvo je za letošnje leto prevzela zagrebška organizacija in dr. Poročali bodo delegatje iz Ljubljane in Trbovelj.

Anton Beršnjak umrl

Stična, 12. januarja. Iz ljubljanske bolnice nam je došla tužna vest, da je tam preminul po mučni in dolgotrajni bolezni g. Beršnjak, Anton, posestnik na Hudem pri Stični, stasita Sokolskega društva v Ivančni gorici, načelnik in ustanovitelj Hranilnice in Posojilnice r. z. z. n. z. v Ivančni gorici, načelnik nadzornega odbora Vodne zadruge za regulacijo Višnjice v občini Stični, večletni član sreškega cestnega odbora za lititski srez, založnik piva »Union«.

Pogreb odličnega, marljivega in nesebičnega javnega delavca bo v petek 14. januarja ob 9. uri na stiško pokopališče.

Odšel je od nas mož, ki je požrtvovalno in nesebično deloval za našo lepo in zapuščeno Dolenjsko. Rojen je bil v Rečici ob Savinji, kjer mu še živijo oče in bratje, odkoder je prišel kot mlad trgovec v Stično, kjer se je kaj kmalu osamosvojil in vneto deloval za povzdigo zamarnjene Dolenjske. Bil je napreden gospodarstvenik. Na mestu zamovirjenih mlakoz ob Višnjici si je postavil krasno gospodarsko poslopje, si zgradil lastno elektrarno, izkopal ribnike, kjer je gojil v prostih urah postvri. Ustanovil je Hranilnico in Posojilnico, da bi pomagal okolikskemu kmetu. Na njegovo pobudo je bilo ustanovljeno sokolsko društvo in njegov največji ponos je bil Sokolski dom v Ivančni gorici. Za največjo požrtvovalnostjo je zastopal svojčas v cestnem odboru potrebe višenskega okraja, v davčnem odboru je vedno z uspehom zagovarjal našega obrtnika iz traveca.

Vsa okolica bo pogrešala tega neumorne in nesebičnega javnega delavca. Bodi mu lahka dolenjska zemlja, za katero je toliko storil. Užašeni, spoštovani in ugledni rodbini naše iskreno sočustvovanje!

Kino Sloga — Tel. 27-30

predvaja danes veselo in zabavno robinzonado

Peter v snegu

z malo in priljubljeno Traudi Stark v naslovni vlogi — V glavnih vlogah Liane Haid in Paul Hörbiger
Danes poslednjič!
Predstave ob 16., 19.15 in 21. uri

Slovo vzornega vzgojitelja

Škofja Loka, 11. januarja. Ganljivo, prirčno in polno tople ljubezni do dolgoletnega šolskega upravitelja g. Jakoba Rojca je bilo slovo, ki ga je priredila v soboto dopoldne deška šola svojemu dobremu, zglednemu tovarišu in prijatelju. Mladina vseh razredov z učiteljskim in duhovščino se je zbrala v telovadnici, kjer je sprejela šolskega upravitelja začasnega upravitelja g. Terezija Juvancvea. Vsem so zarosile oči, ko je spregovoril zanosno svojemu razredniku najpreje učenec Jese Jancez in mu poklonil sopek rdečih nageljnov. V imenu učiteljskega zbora se je poslovil od vpojenega upravitelja g. Vojteh Debeljak, ki je prikazal g. Rojca kot upravitelja, ki je bil ne le izredno pravičen predstojnik učiteljskega, srčno dober prijatelj in tovariš vsekolzi, marveč tudi kot mož, ki se je živo udeleževal v šoli in izven nje. Polno plemenitosti, skromnosti, a hkrati vsestransko je bilo delo g. Rojca, ki si je s svojimi deli postavil v razvoju šolskega solstva trajen spomenik. Pod njegovim upraviteljskim se je selila škofjeloška mladina iz stare šole v novo, on je bil tisti, na katerega rameh je slonelo ogromno dela, ki ga terja zidava novega prosvetnega hrama. Razburkani valovi zunanega sveta niso pod njegovim spretnim vodstvom nikoli udarjali med šolske stene, ves učiteljski zbor, 12 učnih oseb, se je počutil kakor ena družina. Ni čuda, da je slovo težko. Učiteljsko želi svojemu nepozabnemu prijatelju tudi v pokolu mnogo sreče, zdravja in še mnogo, mnogo kar najlepših dni. Takisto prirčno lepe so bile poslovilne besede mestnega župnika g. Jerneja Podbevška, ki je prav tako naglasil plodonosno delovanje vse šole za napredek mladine.

Do solz ginjen je spregovoril slednjič g. Rojca sam, zahvaljujoč se v lepih besedah, za vse lepo in dobro kar je užil v času nad 10-letnega delovanja na škofjeloški šoli. Mladini polaga še slednjič na srce, naj bo poštena, pridna, a učiteljsko želi, da bi vezi med njim in učnim zborom nikoli ne popustile. Spomin na loško šolo mu ostane neizbrisen, saj je imel v vseh članih učiteljskega zbora zgledno oporo.

Smrt škofjeloškega grobarja

Škofja Loka, 12. januarja. Zavznil je navsek in sporočil škofjeločanom, da je umrl popularni, originalni grobar g. Jurij Porenta. Poznal ga je vse mesto, in kako tudi ne. Zvesto in udano, v vseh letnih časih je opravljal na mestnem pokopališču službo grobarja in pripravil pokojnikom poslednji počitek. Nešteto grobov je Jurj skopal, prav tako nešteto pa bi lahko povedali epizod o tem blagem možu. Kadar je bil pogreb, je zamoljil to in ono, da je slo vse v redu — kakor mora biti! Posebno se je razhudil nad materijo zemljo v zimskem času, ko nista hotela kramp in lopata tako hitro služiti, kakor si je želel. ... Hentano, to je vihtel in udarjal po zmirlji zemlji, da bi bilo delo prej končano. Mnogim Ločanom je skopal jamo, nad deset let je udano in vztrajno služil samo v škofji Loki svojemu poklicu, a zdaj je bila prišla bela žena ponj. Zatisnila mu je trdne oči in 75. letu starosti. Umrl je v ponedeljek v prvih jutranjih urah, a pokopali ga bodo danes ob 16. Pokoliti, ki je nosil morda pod nekoliko trdo znanjo skorjo, zlato srce, je bil tist znanega lastnika škofjeloškega brivskega

salona Tineta Oblika! Svojem izrekom naše tople solzje, a našemu grobarju Juriju bodi ohranjen najlepši spomin!

Upravi ljubljanske opere

Ljubljana, 12. januarja. Priznati moramo, da se uprava naše opere zelo trudi, da bi ustregla svoji publiki v vsakem pogledu. Toda žal je vsak trud pri takih močeh kakor jh ima uprava na razpolago. Zaman. Nočemo predpovedati upravi odhod naših najboljših mož, kakor so bili ga. Gjungenec, g. d. Zupceveca, g. Gostič itd., toda želeli bi bilo, da nam preostri večkrat njih gostovanja, posebno Gjungenecove in Gostiča. Na primer večkratna Čajkovskega opera »Evgenij Onjegin« izgubi popolnoma svoj čar zaradi naravnost nemogočih zasedb nekaterih vlog. Mislimo, da bi za ljubljansko publiko ne bil majhen užitek, če bi slišali v partiji Tatjana našo priljubljeno Zlato, a v partiji Lenskaga g. Gostiča, če to ni mogoče večkrat vsaj enkrat! Gotovo bi za upravo ne bilo takšno dvojno gostovanje prevelik napor posebno v finančnem pogledu ne, kajti tako gostovanje pomeni gotovo razprodano hišo! Sicer nimamo pravice kritizirati, saj nismo nikoli kritiki, toda mislimo, da je vsak, kdor je videl opero »Evgenij Onjegin« v običajni zasedbi, da nekateri solisti, recimo ravnatelj Betteto in g. Kolacelo, ki sta popolnoma zadovoljila, ne moreta postaviti opere zaradi nekaterih partij, posebno tenorske, na takšen nivo, kakor ga ta opera zahteva! Želimo torej in z gotovostjo računamo, da bomo v krajšem času slišali v tej operi g. Gjungenec in g. Gostiča.

O splošnih razmerah v naši operi bi se dalo še dosti govoriti, toda te stvari pustimo zaenkrat pri miru. Omenimo naj le to, da se nam zdi skrajno malomarno to, da se pri vsaki operi izpušajo kar cele slike ali baletne točke. »Pod to goro zeleno«, »Navihanka«, »Pri treh mladenkah« itd.). Skratka, priporočili bi, da bi se tudi opereti in s tem seveda tudi operetni publiko posvečalo nekoliko več pozornosti! Zvesti obiskovalci našega gledališča.

Uradno vremensko poročilo

po stanju z dne 12. t. n.
Rateče-Planica, 870 m: —11, jasno, mirno, 100 cm, pršič.
Kranjska gora, 810 m: —12, barometer se dviga, jasno, mirno, pršič, 60 cm, sankališče in drsališče uporabno, Vršič, 1501 m: pršič, 130 cm.
Dovje-Mojstrana, 650 m: —5, jasno mirno, 3 cm pršiča na 35 podlage.
Pokljuka-Sporthotel, 1300 m: —7, jasno, mirno, 30 cm pršiča na 100 cm podlage.
Sv. Janez ob Boh. jez.: 530 m: —10, jasno, mirno, 5 cm pršiča na podlagi 50 cm.
Polzevo, 620 m: —1, barometer se dviga, jasno, vetrovno, 15 cm osrenjenega snega.
Škofja Loka, 350 m: —1, jasno, mirno, barometer se dviga, 25 cm osrenjenega snega.
Bled, 510 m: —5, jasno, mirno, srenj 28 cm, sankališče uporabno, drsališče delno uporabno.
Dodatno poročilo z dne 11. I. 1938
Sv. Križ — Planina nad Jesenicami, 1000 m: —1, jasno, 12 cm pršiča na 40 podlage.
Jezerko, 890 m: 0, pooblašeno, mirno, 10 pršiča na 40 podlage.
Koča na Veliki Planini, 1558 m: —5, pooblašeno, severozapad, 12 pršiča na 100 podlage.
Celjska koča, 700 m: —1, solčno, mirno, 5 cm suhega snega na 25 cm podlage.
Mozirska koča, 1344 m: —3, solčno, mirno, 10 cm pršiča na 150 podlage.
Poročilo z dne 12. I. 1938.
Rimski vrelce 530 m: —12, pooblašeno, mirno, 20 pršiča na 40 podlage.
Mozirska koča, 1344 m: —3, jasno, mirno, 10 cm pršiča na 150 podlage.
Celjska koča, 700 m: —1, jasno, mirno, 5 cm pršiča na 25 podlage.

Litija brez dostave pošte

Litija, 10. januarja. Po novem letu smo pri nas v poštnem pogledu nazadovali.

Ze doslej so bile nezačetovalive razne, zdaj pa smo celo brez dostave pošte. Ljudstvo je nezačetovalno in posledice se že kažejo, ljudje odpovedujejo časopise. Ne ugetnejo pošiljati redno ponje na pošto, star časopis pa itak nima nobene veljave.

Lititski poštni okoliš je meda eden največjih v naši banovini. Doslej so bili na razpolago trije pismošče, eden je prehodil notr celo do Besnice in Unajerjev, včevši Stango in Janče. Poslednje hiše, ki spadajo pod lititski dostavni okoliš so veliko bližje Ljubljani kakor Litiji. Naša poštna meja teče pri znanem Javorju blizu Ljubljane. Ta dostavna tura je dolga 30 km, med potjo pa mora napraviti pismošče še nešteto stranskih potov do samotnih naselij in hiš. Pismošča g. Ostrež je res junak v svoji službi. Za dostavljanje pošte po Litiji, Gradcu in ostalem okolišu, ki šteje okrog 3000 duš, imamo močno industrijo, število obit, vse urade, kolikor jih sploh premore podeželski okraj s sreskim načelstvom, kjer smo imeli dvoje služiteljev. Litija je mimo tega tudi važen letoviščarski in tujsko prometni kraj; na Grbinu in drugod so nastale nove skupine hiš in vil. Se bolj bi se razvili in naselili kraji na periferiji, pa ljudje vidijo, da so brez osnovnih udobnosti, saj jim niti pošte ne dostavljajo. Zalostne razmere!

Zaradi hude zime poslednjih dni in hudih naporov v službi je zbolel pred kratkim sem premeščeni pismošča in je moral takoj v bolnico. Zdal je za vse poše na razpolago en sam pismošča g. Mrak. Nanj pade vsa poštna služba pošte dostave k vlakom. G. Mrak je nepretrgano v službi od 5. ure jutraj, ko je treba odpremiti pošto na prvi jutranji vlak, pa do 22. ure, ko dosepe poslednja pošta z zidamške strani. Razen tega ima ves dan polne roke dela — 17 ur!

V Litijo je tudi odveč brzojaviti. Saj nimajo na pošti ljudi, ki bi takoj odnesli brzojavno naslovniku. V tem pogledu smo prešli že več pritožb, ki smo jih zamolčali, zdaj, ko je razgovor zaradi ukinitve poštne dostave na dnevnem redu splošnih pritožb, omenjamo tudi to.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 12. januarja katoličani: Ernest

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matiča: Beli jorgovan
Kino Ideal: Lepi dnevi
Kino Sloga: Peter v snegu
Kino Union: Kraljev tenor

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva: predavanje ravnatelja Antona Lapca o vrtovi Italije ob 19. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi

Ljudska univerza: predavanje prof. Albin Zalažnika o »Problemu življenja z vidika evdaionizma« ob 19. v mali filharmonični dvorani

Društvo »Pravnik«: predavanje dr. Aleksandra Bilimoviča o organizaciji ekonomske pouka na visokih solah glavnih evropskih držav ob 18. v dvorani št. 79 juščne palače

Ljubljanski šahovski klub: izredni občni zbor ob 20. v restavraciji »Zvezda«.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murrmayr, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

Ljubljanski kolodvor bo nemara kmalu pogolbljen. Da, tudi taki čudeži so pri nas mogoči. Bil bi pa že pogolbljen, če bi z enako vmeno prišli za lopate in krampe vsi tisti, ki se smatrajo poklicane prijeti za pero in črtalo ter napisati razprave in narisati načrte o pogolbitvi. Med temi vztrajnimi in marljivimi projektanti so pa tudi taki, ki jim pogolbitev ni pri srcu, temveč bi radi ves naš železniški voz ali čvor dvignili nad veliko Ljubljano tako, da bi lahko tujec občudoval naš glavni kolodvor z vsemi njegovimi pritlikalnimi žetam gori od Medvod in od Zaloga ali pa z Vrhnice.

Če bi naš kolodvorski problem dvignili in ne pogolbili, bi seveda odpadla vsa pogolbitvena dela. Vsi mostovi, ki bi bili potrebni pri pogolbitvi za prehode cest, bi takisto odpadli. S tem materialom bi zgradili večino nadcestnih zidov. Kaj pa nadcestni mostovi, po katerih bi drveli vlaki? Ali bi ti morda ne bili potrebni? Brihtni smo dovolj, da lahko izumimo tudi trdne pajčevine, da nam ne bo treba graditi dragih nadcestnih mostov. Morda bi nam bilo pa tudi pomagano, če bi napravili vsečve mostove in jih obesili na oblake ali pa na ljubljansko meglo. Gosta je dovolj, da bi jih lahko držala. To bi bilo še najbolj rentabilno.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sreda, 12. januarja: Gospodična Julija, Saubač, Red A.
Četrtek, 13. januarja: Gospodična Julija, Saubač, Red B.
Petek, 14. januarja: zaprto
Sobota, 15. januarja: Bela bolezen. Izven. Znižane cene
Nedelja, 16. januarja: Ob 15. uri: Sneguljica. Mladinska predstava. Premiera. Izven. Ob 20. uri: Beraška opera. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Novo mladinska igra na odru naše drame. V nedeljo 16. t. m. popoldne bo v drami krstna predstava starodavne pravilice »Sneguljica«, ki jo je na novo povedal naš mladinci in lepih slovenskih verzih in v deloma novi prireditvi znani avtor mladinskih iger Pavel Golia. Vlogo »Sneguljice« bo igrala g. d. Ančka Levarjeva. Vlogo kraljice igra ga M. Danilova, kraljeviča g. Jan. dvorni maršal — g. Lipah, dvorni lovec — g. Gregorin. V slikoviti nošah nastopi sedem skratov, sodeloval pa bo tudi mali balet. Tako bo predstava izredno zanimiva za naše malčke. Opozorjamo, da bo premiera v nedeljo 16. t. m. popoldne ob 15. uri.

OPERA

Začetek ob 20. uri
Sreda, 12. januarja: Ančka. Red Sreda
Četrtek, 13. januarja: Linda di Chamounix. Red Četrtek.
Petek, 14. januarja: Gostovanje poljskega baleta Parnell. Izven.
Sobota, 15. januarja: Pri treh mladenkah. Gostuje ga. Zlata Gjungenec. Izven. Znižane cene
Nedelja, 16. januarja: Ob 15. uri: Ančka. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Evgenij Onjegin. Izven. Gostuje ga. Zlata Gjungenec. Znižane cene
Ponedeljek, 17. januarja: zaprto.

Poljski balet Parnell, ki je s tolikim uspehom nastopil v ponedeljek v naši operi, ponovi svoj nastop v petek, dne 14. t. m. po znižanih cenah od 42 din navzdol. Na sporedu je pet novih baletnih točk, ostali deli sporedu pa izpolnijo točke, ki so imele zadnjič največji uspeh. Balet je izvrsten in obisk najtopleje priporočamo. Načtenen spored priobčimo.
Ga.

DNEVNE VESTI

— Iz banovinske službe. Prenehanje sta po potrebi službe banovinskih znanstvenikov Simon Faleš od uprave banovinske trsnice in drvešnice v Kostanjevici k srečkemu načelniku Maribor levi breg in banovinski služitelj Jakob Pihler od uprave banovinske trsnice in drvešnice v Pekrah k upravi banovinskega posestva v Svecini; upokojen je banovinski trsničar-služitelj v Dramlajah Franc Mastnak; v višjo skupino je pomaknjen banovinski znanstvenik pri banški upravi Milka Gorican.

— Razpisana zdravniška služba. Razpisana je služba zdravnika uradnega pripravnika v banovinski bolnici v Slovenjgradcu. Prošnje je treba vložiti do 22. t. m. pri banški upravi.

— Razpust društva. Z odlokom banske uprave so bila razpuščena naslednja društva, ker se več let ne delujejo, nimajo ne članov, ne imovine in torej ne morejo več izvrševati svojega statutarnega področja: Narodna občrana, mestna organizacija v Škofji Loki, Krajevni odbor Narodne občrane v Ormožu in društvo »Branibor« podružnica v Ormožu.

— Saldo v novem kliringu s Italijo. Po poročilu Narodne banke so se naše terjatve po novem kliringu s Italijo povečale lani od 22. do 31. decembra za 593 na 51.54 milijona lir, po starem kliringu so pa padle za 1.0 na 52.4 milijona lir. Aktivni saldo v kliringu s Poljsko se je povečal za 0.16 na 16.14 milijona din, v kliringu s Turčijo za 1.01 na 9.69 milijona din, naše terjatve v kliringu z Nemčijo so se pa znižale za 0.9 na 12.66 milijona nemških mark. S 1. januarjem 1938 je ukinjen kliring s Francijo in Belgijo, zato bo naš dolg Belgiji v znesku 4.82 milijona belgov in Franciji v znesku 12.49 milijona frankov likvidiran v devizah po novem plačilnem sporazumu.

— Važna turistična konferenca. V soboto 15. t. m. se sestane v Zagrebu še drugi med zborniški in medbanovinski turistični delovni odbor, da prouči najaktualnejša vprašanja našega turističnega prometa. V tem odboru so zastopane vse gospodarske zbornice ter banske uprave zetske, primorske, savske in dravske Lanovine. Odbor je bil ustanovljen v decembru v Splitu. Na dnevnem radu sobotnega sedenja je odobril poslovniška delovnega odbora in volitev predsedništva, vprašanje tako zvanega turističnega dinarja, o katerem bo poročal zastopnik zagrebške zbornice, unifikacija dolobov o prijavi tujcev, klasifikacija hotelov in maksimiranje cen v gostinskih podjetjih in končno vprašanje manifestacijskega turističnega kongresa v Dubrovniku, ki naj bi bil sklican letos pomladi.

— Iz »Službenega listca«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 4 z dne 12. januarja objavlja volilni imenik upraviteljev za volitev senatorjev v območju dravske banovine in razne objave iz »Službenih Novic«.

— Tudi v Zvezi ugašljanih zadrug razkol. V Slavonskem Brodu so se sestali v nedeljo delegati Zveze nabavljanih zadrug državnih uslužbenecv. Zastopanih je bilo 109 zadrug s 504 glavi, okrog 2000 zadrug se ni poslovalo na okoliš zbor delegatov. Zato je za zagrebški delegat zahteval, naj se kongres odloži in pridruži se mu je tudi beograjski delegat, dočim je ljubljanski delegat zagovarjal kompromisni izhod. V ponedeljek popoldne je pa zagrebški delegat izjavil, da zagrebška delegacija ne bo več sodelovala na občnem zboru in da tudi ne prevzame nobene odgovornosti zanj. Resolucija zagrebške delegacije, naj bi se obilni zbor preloži je bila namreč zavrnjena.

— Ustanovitve Zveze krojačev in šivilj. V Slavonskem Brodu je bila ustanovljena vsedržavna zveza krojačev in šivilj. Na zborovanju krojačev in šivilj v Zagrebu in Beogradu je bilo sklenjeno ustanoviti zvezo s sedežem v Beogradu. Na ustanovnem občnem zboru so bili zbrani delegati iz Skoplja, Splita, Sarajeva, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Banjaluke, Osijeka in Maribora. Za predsednika zveze je bil izvoljen Milan Stanoević iz Beograda. V resoluciji se med drugim zahteva prepoved dela krojačem in šiviljam, ki za to nimajo kvalifikacije.

— Nad 2.000 tujih državljanov v Sarajevu. V Sarajevu živi 2221 tujih državljanov in sicer 185 Albancev, 171 Avstrijcev, 616 Čehoslovakov, 174 Italijanov, 56 Madžarov, 319 Turkov, 59 Rumunov, 39 Nemcev, 19 Rusov, 18 Grkov, 17 Angležev, 6 Francozov, 7 Bolgarov, 4 Brazilci in 2 Nizozemci.

— Nov grob. Danes je umrla v Ljubljani uradnica Anica Miholič. Pogreb bo jutri ob 16. izpred mrtvaške veže splošne bolnice. Bodi ji lahka zemlja, težko prizadetim svojim naše iskreno sočutje!

— Vreme. Vremeška napoved pravi, da bo megleno, čez dan jasno in stalno vreme. Večraj je deževalo v Beogradu, Sarajevu in Splitu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, na Ratu 8, v Mariboru 6.5, v Zagrebu 5, v Ljubljani 4.8. Dvi je kazal barometer v Ljubljani 765.8, temperatura je znašala -3.4, na aerodromu -5.4.

— Izropana cerkev. Oni dan ponoči je bilo vromljenje v cerkev sv. Lenarta na Kofju pri šmarjeti na Dolenjskem. Vlomilec je odnesel iz cerkve srebrni, pozlačen kelih, ravno tako pateno, dalje starinsko sliko sv. Neže na platnu brez okvira v velikosti 100 x 60 cm in nekaj drugih predmetov, v vrednosti 1500 din.

— Ukradeni smuč. V Kranju so bile ukradene Matku Bogataju 200 din vredne smuče, ki jih je odnesel najbrže kak mlad, preveč podjeten športnik. Ukradene smuče imajo značko tvrde šavniki, kjer so bile kupljene.

— Dve tatvine v Ptuj. V Ptuj je vdrl nekdo v pisarno Tereze Celoti in odnesel več ženskih oblek, dežnik, par suknjenih čevljev, nekaj perila in okenske zastore. V skupni vrednosti okrog 900 din. Najbrž isti vlomilec se je spizljal tudi v uto na vrtu Martina Macuna ter mu odnesel nekaj ženske obleke in nekaj volne, vredne 300 din.

— Okraden turist. Medicinac Sulejman Okić iz Zagreba je bil v nedeljo na izletu na Pohorju in se je pred povratkom ustavil v Ribnici na Pohorju, kjer je pa imel smolo. Drzen tat mu je odnesel fotoaparata »Centax« s torbico ter kaseto v skupni vrednosti nad 6000 din. Ukradeni aparat ima spredaj napis »Centax«, na torbici pa »Zeis Ikon«.

— Čigavo je kolo? Večraj smo poročali o kolesih in delih koles neznanih lastnikov, ki jih hrani policija. Policiji so sedaj sporočili tudi orožniki z Ječice, da hranijo že od poletja še dobro ohranjeno žensko kolo znamke »Torpedo« s tov. št. 454.307. Črno pleskano kolo je bilo najdeno v žitu nekje na polju pri Tomačevem in je bilo najbrže ukradeno kakoli kopalki.

— Pogrešan delavec. Od svojih staršev v Mali Rupi pri Kranju je še pred mesecem dni neznanom kam odšel 17letni Bojan Milnar, po poklicu delavec. Ker se Milnar ves čas odsotnosti ni javil svojcem, se ti boje, da se mu je pripetila nesreča. Pogrešanec je srednje postave, okroglega obraza in svetlih las, na sebi pa je imel pri odhodu rjavokrižasto obleko ter siv dežni plašč. Kdor bi kaj vedel o njem, naj to javi ljubljanski policiji ali orožniški komandi v Kranju.

— Našim naročnikom toplo priporočamo D. Ravljenovo zbirko črtic, novel in satir, ki je pravkar izšla pod naslovom »Zgodbe brez groze«. Naroča se pri založbi »Cestica« v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5 in velja broširan izvod s poštnino samo 11 din, v celo platno vezan pa s poštnino 16.— din.

— 32-letna stara mati. Lepa Madžarka Džuzi Ester iz banške vasi Debeljca se je poročila kot 15-letno dekle in postala je mati, ko ji je bilo komaj 16 let. Njena hčerka Eržika je sledila materinemu vzgledu in se omožila, ko je bila stara 14 let. S 15 leti je že postala mati. Tako je Džuzi Ester postala stara mati, čeprav ji je šele 32 let.

— Velik požar v Kotorih. V ponedeljek zgodaj zjutraj je začela goriti žaga najemnika Ivana Radeka v Kotorih. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz Čakovca. Požar so sicer omejili, vendar je pa napravil milijonsko škodo, ker je uničil stalno in skladišče.

— Zrtev alkohola. V ponedeljek ponoči so našli v Vraždinu na cesti mrtvega 65 letnega kmeta Ivana Canjugo iz Vidovca. Mož je zadnje čase neprestano popiljal, sproti je poglaval vse, kar je zaslužil, družina je pa stradala. Vse kaže, da se je tudi v ponedeljek pošteno napil in ker je bil že izčrpan, je alkohol pospešil njegovo smrt. Zadel ga je srčna kap.

— Dober lov. Ptujsko lovsko društvo »Kljuna« je priredilo oni dan v Belci pri Čakovcu velik lov, ki se ga je udeležilo okrog 50 lovcev iz Ptuja in Čakovca. Padlo je 560 zajcev in 150 fazanov. Med zajci razsaja letos po nekaterih krajih ku-ga, ki ji je podleglo že mnogo zajcev.

Iz Ljubljane

— Odlični francoski gostje v Ljubljani. V ponedeljek zvečer so se pripeljali v Ljubljano trije odlični francoski gostje v spremstvu svojih soprog, in sicer arhitekt Castel, kipar Botinelly in predsednik Poliu d'Orient, Paul Maunier. Ker so vsi trije člani Zveze bojevnikov, so jih na kolodvoru sprejeli zastopniki vojni invalidov, dobrovoljcev in rezervnih oficirjev. Arhitekt Castel in kipar Botinelly bosta izdelala spomenik kralju Aleksandru v Marseillu, ki bo odkrit letos 9. oktobra na dan četrte obletnice marsejske tragedije. Da bo spomenik umetniško dovršen in da bo odgovarjal duhu našega naroda, potujejo umetnika po Jugoslaviji. Večraj jim je Društvo upodobljajočih in likovnih umetnikov priredilo v Unioinu obed, ob 17. pa so bili povabljeni na čajanko k francoskemu konzulu. Francozi so si ogledali tudi Narodno galerijo in muzej in so se snoči ob 20. odpeljali v Zagreb.

— 17.000 din za 300 brezposelnih. Večraj smo poročali, da se je pri g. banu dr. Natlačenju oglašila deputacija brezposelnih delavcev, da dobe delo ali pa podporo v denarju. G. ban je brezposelnim obljubil svojo pomoč in je res nakazal socialnemu uradu mestne občine 20.000 din. Denar bo razdeljen med delavce, ki pojdejo na delo pri regulaciji Malega grabna. Ta podpora za približno 300 brezposelnih seveda ni velika, na drugi strani pa moramo tudi pomisliti, da večina brezposelnih nima primerne obutve za težko in naporno delo v Malem grabnu. Zato nameravajo brezposelni v petek poslati še eno deputacijo k banu s prošnjo, naj jim še prisloži na pomoč.

— 17. Prenapolnjen bolnica. V ljubljansko bolnico je bilo letos sprejetih že 950 bolnikov. Vsi oddelki so prenapolnjeni in morajo bolniki spet ležati po hodnikih in pa po trije na dveh posteljah, kakor je pri nas že navada. Zlasti veliko bolnikov prihaja z dežele, tudi iz najoddaljenejših krajev, kjer imajo v bližini svoje bolnice. Največje pomanjkanje prostora je na kirurškem in internem oddelku.

— 17. Ljudsko predavanje zvočnega filma »Malajska džungla«. V okviru prireditve Prirodoslovnega društva v Ljubljani se bo predvajal v četrtek, 13. in v petek, 14. t. m. ob 14.30 ter v nedeljo, 16. t. m. ob 10.30 v dvorani Delavske zbornice poučen poljudno-znanstveni prisodnoslovni film iz življenja tropične džungle. Film je poln zanimive in pester vsebine ter kaže, da eni strani divje sile in boj, na drugi pa odkriva poseben čar in nepokvarjeno lepoto tiste prirode, ki je prepuščena sama sebi in svojemu razvoju in katere še ni spremenila sled človeške stopinje. Film je primeren in poučen za vse stanovne in za vsako starost, zlasti pa bo mogla na prav lahek način ravno mladina dobiti pogled v skrivnostno dnevno in nočno življenje pragozda, katero odmeva in se izgublja v nepredirnih sumah. Da omogočimo ogled filma vsakomur so cene samo 2, 4 in 6 din.

— 17. Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi bo predaval prof. Albin Zalaznik o »Problemu življenja z vidika evdalmonizma«. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani filharmoničnega društva na Kongresnem trgu. Pričetek ob 20. Vstop prost.

— 17. Drugi abonma-koncert prirediteljske Glasbene akademije v petek, 21. t. m., ko bo nastopil violinski virtuos z Dunaja Karl von Baltz.

— Dar mestnim revežem. Namesto venca na grob pokojne gospe Helene Bleiweisove-Trsteniške sta nakazala g. inž. Anton Rudež in njegova ga. soproga Elzi Rudež mestnemu socialnemu uradu 200 din za mestne reveže. Mestno poglavarstvo se darovalcem za plemeniti dar toplo zahvaljuje.

— 17. Dve tatvine. Iz stanovanja Josipa Bernota v Einspielerjevi ulici 27 je bila ukradena rjava usnjata denarnica, v kateri je bilo 100 din, dalje srebrna dvokrona na ura, dve srebrni verižici in dve moški srajci. Ukradeni predmeti so bili vredni 700 din. Kakor pripovedujejo sosedje, sta zakrivila tatvino najbrž dva mlajša postopaka, ki sta prosjačila po hihi. V Erjavčevi ulici pa je prišla večraj v hišo št. 8 starejša ženska zabuhlega obraza, ki je smuknila v stanovanje Natalije Deroani ter ukradla 300 din.

— Zaperca ceste. Mestno poglavarstvo sporoča, da bo Gajeva ulica v dolžini med Tyrševim cesto in Beethovnovo ulico zaradi naprave prekopa v četrtek in petek, dne 13. in 14. t. m., za vozni promet zaprta.

— 17. Streška družina v Ljubljani obvešča članstvo, da bo vsmak četrtek od 8. ure naprej sobno streljanje v restavraciji pri Levu.

— 17. Predavanje »Odnos matere do de-rasčajočega otroka« se vrši jutri v četrtek, 13. t. m. ob 20. na šentjakiški toli. Predava Pavla Hočevarjeva.

— 17. Pozor pred vromile! Te dni so videli v neki gostilni v Kolodvorski ulici dva dolgo iskana vlomilca v blaginje, baje Tržančana, ki sta pa se pravčasno sava hala nevarnost in sta izginila detektivom izpred oči. Seveda pa je malo verjetno, da sta odšla že nazaj čez mejo, ne da bi kje poizkusila vlomilsko srečo. Najbrže se oba že stara mojstra skrivata ter z drugimi tovariši pripravljata večji vrom.

— 17. Ponebrečena služkinja. Dvi so reševalci prepeljali v bolnico 39letno služkinjo Josipino Kurentovo, ki je padla na hodniku pred niso št. 7 na Resljevih cestih, kjer je v službi. Kurentova je spodpadla na poledenelom hodniku in padla je tako nesrečno, da se je težje poškodovala po životu in po nogah.

— 17. Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Iz Maribora

— škodljiva odločitev za naš tujski promet. Tvrdu, ki upravlja bencinsko črpalko na Grajskem trgu, je zaprosila mestno občino za dovoljenje, da tam na lastne stroške postavi ličen paviljon, ki je na tem trgu nujno potreben. Ob slabem vremenu morajo tuji in naši avtomobilisti na dežju čakati, da jim uslužbenec napolni rezervoar z bencinom. Če bi tam stal paviljon, kot je to v drugih državah, bi tega ne bilo. Vsekakor bi to bilo v interesu občine in tujkega prometa. V zahvalo pa bi tvevala na Grajskem trgu pri paviljonu postavila tudi na svoje stroške moderen orientacijski steber z naplaji, ki bi bili z vseh strani že od daleč vidni. To bi zopet dvignilo lokalni tujski promet. Mestna občina je te načrte brez utemeljitve ovrgla, kar gotovo ni umestno in za tujski promet koristno.

— Polarni pegani v Mariboru. V ponedeljek dopoldne je ujel član tukajšnje ornitološke postaje g. F. Emeršič v pegamoznici na Tržaški cesti dva polarna peganca, ki sta znanilca hude zime. Mariborska ornitološka postaja je pegana obročala in nato zopet izpustila na svobodo.

— Brezposelnost v Mariboru. Huda zima je vplivala tudi na brezposelnost. Število brezposelnih se je v Mariboru pretekli mesec zelo povečalo. Tako je bilo ob koncu leta v Mariboru 2168 brezposelnih oseb. Na novo se je prijavilo 988 brezposelnih, med njimi 205 žensk. Tukajšnja Borza dela je razdelila 999 osebam na podporah 112.430 dinarjev.

— Roparski napad. Ko se je vračal nemški monter Andrej Schöne ponoči iz mesta na Pobrežje, ga je na Zrkovski cesti napadla skupina neznanecv. Med tem ko ga je eden napadalec držal, mu je drugi izmaknil listnico, v kateri je bilo 1400 dinarjev. Po izvršenem roparskem napadu so storilci neznanokam pobegnili.

— Z vojskega urada. Vsi mladeniči, rojeni leta 1920, brez ozira na kraj rojstva, ki stanujejo v Mariboru, se pozivajo, da se v teku januarja javijo med

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede matih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

DVOSEBNO STANOVANJE ulično oddam takoj ali kasneje. 500 din mesečno. Naslov v upravi »Slov. Narod« 251

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POCENI PRODAM zaradi preobremenjenosti specerijsko trgovino v Zagrebu na zelo dobrem prometnem mestu v bližini šole in kolodvora, brez konkurence, bodočnost zagotovljena, najemnika nizka. — Potrebno din 15.000. Informacije iz usluge Jeni Kovač, Zagreb, Viaska 93-A. II. 241

— 17. Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi bo predaval prof. Albin Zalaznik o »Problemu življenja z vidika evdalmonizma«. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani filharmoničnega društva na Kongresnem trgu. Pričetek ob 20. Vstop prost.

— 17. Drugi abonma-koncert prirediteljske Glasbene akademije v petek, 21. t. m., ko bo nastopil violinski virtuos z Dunaja Karl von Baltz.

— Dar mestnim revežem. Namesto venca na grob pokojne gospe Helene Bleiweisove-Trsteniške sta nakazala g. inž. Anton Rudež in njegova ga. soproga Elzi Rudež mestnemu socialnemu uradu 200 din za mestne reveže. Mestno poglavarstvo se darovalcem za plemeniti dar toplo zahvaljuje.

— 17. Dve tatvine. Iz stanovanja Josipa Bernota v Einspielerjevi ulici 27 je bila ukradena rjava usnjata denarnica, v kateri je bilo 100 din, dalje srebrna dvokrona na ura, dve srebrni verižici in dve moški srajci. Ukradeni predmeti so bili vredni 700 din. Kakor pripovedujejo sosedje, sta zakrivila tatvino najbrž dva mlajša postopaka, ki sta prosjačila po hihi. V Erjavčevi ulici pa je prišla večraj v hišo št. 8 starejša ženska zabuhlega obraza, ki je smuknila v stanovanje Natalije Deroani ter ukradla 300 din.

— Zaperca ceste. Mestno poglavarstvo sporoča, da bo Gajeva ulica v dolžini med Tyrševim cesto in Beethovnovo ulico zaradi naprave prekopa v četrtek in petek, dne 13. in 14. t. m., za vozni promet zaprta.

— 17. Streška družina v Ljubljani obvešča članstvo, da bo vsmak četrtek od 8. ure naprej sobno streljanje v restavraciji pri Levu.

— 17. Predavanje »Odnos matere do de-rasčajočega otroka« se vrši jutri v četrtek, 13. t. m. ob 20. na šentjakiški toli. Predava Pavla Hočevarjeva.

— 17. Pozor pred vromile! Te dni so videli v neki gostilni v Kolodvorski ulici dva dolgo iskana vlomilca v blaginje, baje Tržančana, ki sta pa se pravčasno sava hala nevarnost in sta izginila detektivom izpred oči. Seveda pa je malo verjetno, da sta odšla že nazaj čez mejo, ne da bi kje poizkusila vlomilsko srečo. Najbrže se oba že stara mojstra skrivata ter z drugimi tovariši pripravljata večji vrom.

— 17. Ponebrečena služkinja. Dvi so reševalci prepeljali v bolnico 39letno služkinjo Josipino Kurentovo, ki je padla na hodniku pred niso št. 7 na Resljevih cestih, kjer je v službi. Kurentova je spodpadla na poledenelom hodniku in padla je tako nesrečno, da se je težje poškodovala po životu in po nogah.

— 17. Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Obisk potrjuje, da je glasbeni velfilm

Beli jorgovan

zadivil uso Ljubljano!

Vilek filmske tehnike, režije in razkošja.

PREDSTAVE DANES ob 16., 19. in 21.15 uri.

ELITNI KINO MATICA

Tel. 21-24

Samo še par dni!

dopoldanskimi urami v mestnem vojskem uradu na Slomškovem trgu v svr-ho evidence. One mladeniče, rojene leta 1920, ki so pristojni v Maribor, pa ne stanujejo tukaj, naj prijavijo starši oziroma njihovi namestniki.

Iz Celja

— c 6000 dinarjev je izginito. V času od sobote zvečer do ponedeljka zjutraj je nekdo ukradel iz blaginje v trgovskem domu g. Stermečkega v Celju 6000 din. Uvedena je bila takoj preiskava. Izgleda, da bo storilec kmalu izsleden.

— c 971 brezposelnih. Število brezposelnih v zadnjih tednih neprestano narašča. Pri celjski borzi dela se je od 1. do 10. t. m. na novo prijavilo 209 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 6 oseb, posredovanj je bilo komaj 5, odpotovalo je 15, odpadlo pa 8 oseb Dne 10. t. m. je ostalo v evidenci 971 brezposelnih (853 moških in 118 žensk) nasproti 790 (696 moških in 94 žensk) dne 31. decembra. Delo dobijo 3 hlapci, 2 mizarja, 5 kmečkih dekel, 3 kuharice. 2 služkinji ter po 1 postrežnica in varuhinja.

8 filmskega platna

— Kino Ideal: Lepi dnevi. Lep francoski film z ljubko Simone Simon v glavni vlogi. Igra Silvijo, hčer bogatega bankirja, ki propada in se sam sodi. Hči, ki jo vzgajajo v penzionatu za hčere zgornjih desetisočev, mora zapustiti penzionat. Tako pride v življenje in spozna družbo studentov. Medicinac Boris, ki se preživlja s igranjem na klavir v nočnih lokalih, se zaljubi v Silvijo. Njeno srce se pa vname za medicinskega Pierrea. Kljub temu umre Boris v prepričanju, da tudi ona ljubi njega. Pierre obesi študije na klin in se vrne na svojo domačo grudo, Silvija pa pride za njim. — Simon je filmska umetnica prvega reda. Morda je edina sodobna filmska igralka, ki je filmski ateleji ni »izpridila«. Saj je znano, da filmski režiserji po svoje krojijo igralko in igralce, kar dostikrat osebnosti le-teh ni v prid. Simon je v filmu, kakor jo je bog dal, zato občuti gledalec njeno igro neposredno in zato Simon že s prvim prizorom osvoji gledalca. Zelo posrečeno je podano v filmu življenje studentov, krasni so posnetki v naravi. Režiser je z odlično režijo združil sončne in senčne strani študentovskega življenja.

VELIKA ODPRODAJA

raznih ženskih, moških in otroških volnenih jopic.

Moški volneni puloverji brez rokavov od Din 18.— dalje

Ženske volnene jopice od » 35.— »

Otroški puloverji od » 25.— »

POHITITE, DOKLER JE ŠE IZBIRA!

A. POTRATO, preje JOS. KUNC & Co.

Miklošičeva cesta 32 (vogal palače Pokoj. zavoda)

ribje olje

Sveže najfinije norveško

iz lekarne

dr. Piccolija v Ljubljani

se pripravijo sledim in slabotnim osebam

Vsled ogromne zaloge

»Hubertus« plaščev, zimskih sukenj, oblek, perila i.t.d.

ODPRODAJAMO VSA OBLAČILA

s 15 do 20% popustom.

PRESKER

LJUBLJANA, Šv. Petra c. 14

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

V bolnici nam je umrl dne 11. januarja 1938. po težki in mučni bolezni naš predobri zlati atek, gospod

Beršnjak Anton

posestnik na Hudem pri Stični, starosta sokolskega društva Ivančna gorica, načelnik Hranilnice in Posojilnice v Ivančni gorici, načelnik nadzornega odbora Vodne zadruge za regulacijo Viskanje v Stični, založnik piva »Union« i.t.d.

Zemeljske ostanke ljubljene pokojnika prepelje-mo dne 12. januarja iz Ljubljane na hudo položeni na oler v njegovi tako ljubljani hiši na Hudem pri Stični, odkoder bo pogreb na petek, 14. januarja, ob 9. uri zjutraj na pokopališče v Stično.

HUDO PRI STIČNI, 12. januarja 1938.

Zalujoči: žena MARIJA, GABRIEL, IVA in ostalo sorodstvo.

Anica Miholič

uradnica

Pogreb nepozabne bo izpred mrtvaške veže splošne bolnice v četrtek, dne 13. januarja 1938, ob 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, 12. I. 1938.

ZALUJOČI OSTALI

Heinrich Schliemann in Jurij Šubic

Kdo je bil Schliemann in kaj je ustvaril zanj naš Jurij Šubic v Atenah

Ljubljana, 12. januarja

V katalogu razstave umotvorov Janeza in Jurija Šubice št. 11. 1879 je (Jurij) dal časa učitelju risanja pri grofu Montemurlo na Moravskem. Jeseni istega leta dobi na Dunaju povabilo da okrasitev Schliemannove palače v Atenah. Razen dekoracij v arhitekturi izdelal Jurij v Atenah vse polno drugih del, zlasti portretov...

Stilizacija teh stavkov se mi zdi temna, malo razumljiva. Čegav učitelj je bil Jurij pri grofu M.? Njegove žene ali otrok ali grof samega ali koga drugega? Okrasitev palače? Dekoracije v arhitekturi? Kaj naj izrazijo te besede? Dekoracije v gledališču so kuhije. Izraz dekoracije je ali prazen ali zavajajoč. V vsem katalogu nisem našel sledu Jurijevih dekoracij v Sch. palači in v vsa polno drugih del v Atenah; edino št. 181. z naslovom »Grški vojak z žene« kaže, da je bil Jurij na Grškem. Morda sem kaj prezrl.

Veseli prof. dr. Fr. Mesesnel nam je kratko, a zelo zanimivo predaval o delovanju Janeza Šubice v praškem Narodnem divadlu. Pokazal nam je skopično tudi nekaj njegovih slik iz t. dobe. Ali pa ni jukogar, ki bi mogel preizkusiti o delovanju Jurija v Atenah in nam pokazati skopično vsaj po dobrih fotografijah nekaj njegovih dekoracij iz Schliemannove palače in vsaj nekaj odločkov iz vse polno drugih del v Atenah? Prof. dr. Mesesnel pripravlja obširno Studijo o bratih Šubicih. Toplo želimo, da avtor naide založnika, ki izda njegovo delo v najlepši obliki in ki tudi ne bo skoparil, da izide ta reprezentativna knjiga hkrati s čim večjim številom reprodukcij slik in risb po vzoru kataloga razstave, pa tudi v večjih formatih in v večbarvnem tisku, tako kakor se spodobi spominu naših dveh še vedno največjih, najslavnejših in najpomembnejših slikarjev umetnikov. Tudi Janezovi fresko-slik v cerkvi v Bakru menda ni na razstavi vsaj v fotografijah ali v risanih osnutkih ter je nanje edini spomin št. 99. olnata skica z naslovom »Janez S. pri slikanju cerkve v Bakru«.

Želeli bi, da bi Narodna galerija zbrala čim več in v kakršnikoli obliki (kopije in fotografije) del naših genialnih poljskih bratov iz prav vse Evrope, ker pač ni mogoče vrniti domovini originalov, pa da bi sestavil prof. dr. Mesesnel čim popolnejši seznam teh del z navedbo krajev in lastnikov.

Ko pa smo uživali s ponosom, a tudi s tugo največjo umetniško razstavo v Ljubljani, razstavo Janeza in Jurija Šubice, tako zodač umirani na višku njune umetnosti, ki bi bila rodila še mnoge, jesultne umotvorov, smo se pozanimali za Schliemanna. Jurijevega velikega čestite. Saj je moral prav izredno spoštovati Jurijevo umetnost, da je izbral med tisočimi kandidati iz velikih in vplivnih narodov naš Slovence.

Stuaj je hotel, da sem našel knjigo Emila Ludwiga: Schliemanna. Geschichte eines Goldsuchers. Paul Zsolnay Verlag 1932. Izredno zanimiva knjiga, ki se čita kakor najboljši roman je prva biografija Schliemannova. Sir Arthur Evans, genialni arheolog in odkritelj, je napisal knjigi uvod, v katerem pravi, da vse ne more nihče izmed velikih osebnosti, ki jih je naslikal Emil Ludwig sijajno v zadnem času, po neizdanih življenjskih izjemnih in svetovno širokih izkušnjah primerjati s Schliemannom: niti Napoleon, Bismarck ali Wilhelm II.

Dr. 6. jan. 1822 se je Henrik narodil v Neu-Buckowu v Mecklenburški nemškemu pastoru. Babuška in razudanca ter blagi, muzikant in nežnootni materi. Nesrečnica je še mlada umrla zaradi večnih razburjanj nad skandali svojega moža, sin Henrik ne je polomil k striju. Učil se je s toliko nadarjenostjo, da je lahko že v svojem 11 letu postal v latinščini trojensko somo ter doživel Odisseja in Agamemnona. Vstopil je takoj v 3. razred, a moral je po treh mesecih zaradi strahotne upokojitve očeta priložnosti iz gimnazije na meščansko šolo, ki jo je nazlo in povzročil meščansko šolo, ki jo je postal s 11. letom kramarski čevalec. Kmalu je pobegnil v Rostock, stradal, se naučil dvojnega knjigovodstva, vzel dediščino po materi in odpočival 19 let star, večinoma peš v Hamburgu.

Ladjar iz domačije je bil vzel na ladico, da mu v Kolumbiji preskrbi službo. Toda vihar je razbil ladjo in more je vzelo Henrika na nizovsko obalo pri Texelu. Očel je v Amsterdam, postal zopet trgovski vajenec in se sam učil angleščine in holandsine. V šestih tednih je znal oba jezika. »Najboljša metoda za učenje jezika je, da

mnogo glasno bereš, prevajaš, naloge, ki ti jih je učitelj popravil prepišeš in se jih naučiš na pamet in vedno iznova glasno ponavljaš. Z učiteljem se moraš učiti vsak dan vsaj eno uro, in zapisal Schliemann. Povedo po čisti in po uradih, je čital japiše, razglaš, lepake, poslušal in ponavljal. Angleščino je hodil poslušati dvakrat ob nedeljah v cerkve, namreč pridigarja, ter se je naučil na pamet dva angleška romana. Holandsčino pa se je naučil v trgovini, v občejanju in iz knjig.

Takoj nato se je naučil francosčine, naslednje leto pa še španščine, italijanščine in portugalsčine. »Potreboval nisem več kakor šest tednov, da sem mogel te jezike gladko govoriti in pisati.«

Z 22. letom je bil korespondent in knjigovodja velike izvozne trgovine, zaslužil dobro ter podpiral očeta in sestro. Obenem se učil rusčine, ker boče na Rusko. Uči pa se sam le iz stare ruske slovarice, ruskega slovarja in ruskega prevoda francoske povesti. »Ker se mi je zdelo, da napredujem hitreje, ako me kdo posluša, sem najel revnega človeka za štiri marke na teden, da je prihajal vsak večer k meni in da je poslušal moj ruske deklaracije, ne da bi razumel besede.«

S 24. letom je bil Schliemann že zastopnik svojih milijonarske trdnje v Moskvi; potoval je križem Rusije, Evrope in Amerike, postal veletrgoec in večkratni milijonar. V londonskem muzeju pa se je navdušil za egiptovski izkopavanje, češ da ga zanimajo bolj kakor vse. Oženil se je z neko Rusinjo, hladno, ničemurno lepotic, ki ga ni ljubila in se ni zanimala za njegovo delo. Ko mu je umrl brat v Kaliforniji, je potoval tja, da bi rešil bratov imetek, a zaman. Sam je imel s seboj 50.000 dolarjev; zašel je v Panami in v Sacramento trgovati. Tu je svojo kapital podvojil in se vrnil v Moskvo.

Zivi silno, trguje zopet na veliko; 33 velikih ladij mu dovaža in troje največjih mu odvaža rolo preko morij. Sam dopisuje v petoro jezikov iz Liverpoola, Hamburga, Havron, Amsterdam in z Rusijo. Obenem se uči poljščine in švedščine.

Kmalu nato se je naučil stare, klasične grščine in hitro se nove, moderne grščine, potem pa perziščine, arabščine in turščine. Vedno po isti metodi. Večino svojih dnevnikov in pisem ženi in prijateljem je napisal v stari grščini, trgovcem Grkom pa v novi grščini.

Učenje jezikov mu je bil odmor. Ves teden je delal v trgovski pisarni in lukii, ob nedeljah pa je od zgodnjega jutra do poznega večera čital grški in prevajal Sofokleja i. dr. v novo grščino. Seveda je plačeval tudi učitelje jezikov.

L. 1858, ko je bil 37 let star, pa je trgovino opustil, obiskal dežel: Homerjeve in postal iskalec Troje, Myken, Tirynsa, Orhomenosa ter Itake — mesta in gradovi Priama, Herakleja, Perzeja, Agamemnona. Odisseja itd. Zakaj trdijo je verjel, da so pisali Homer, Strabo, Herodot, Heziod, Pausanias, Sofokleja, Euripides i. dr. po zgodovinski resnici in da so pravilno opisali kraje in mesta. Ves svet se mu je smejal, in zlasti profesorji in razni strokovnjaki so dokazovali, da so pesniki in tragiki zgolj pesnili po starih pravljicah, a brez stvarne resnice.

Zasmenovanje pa je vendarle odkril svetu vse, v kar je veroval in kar so učenjaki zavračali kot izmišljotije poetov. Z ogromnimi denarnimi in lastnimi in lesnimi žrtvami je odkril domove pravih grških kraljev junakov: Heleno, zločinske Klitemestre, nesrečnega Agamemnona, Higenije Herakleja, Perzeja, Odisseja i. dr. Naše je prekrasne ostanke palač in svetil, posode, orožja, pa velik zaklad zlatih in srebrnega nakita, krone, diademe, uhane, verige itd.

Pri vsem osupljivem odkrivanju pravičniti je mu je pomagala druga žena, Atenka Sofija. Od prve, ruske žene, se je bil namreč po petnaletnem zakon ločil, skrbel dalje za ločenko in tri otroke ter imel z drugo ženo še dva potomca, hčer Andromeha in sina Agamemnona. Svoje dragocene najdenine je podaril raznim muzejem, predvsem berlinskemu; napisal je več knjig, doživel največje časti dočepoval z Rud. Virchow, Bismarckom, Gladstonom i. dr. V Atenah pa si je zaradi najlepših palač.

Ia v tej arhitektonski umetnosti je zanj delal tudi Slovenec Jurij Šubic.

Zal, da tudi Emil Ludwig ne pove, kaj je Jurij Šubic naslikal milijonarju učenjaku, č. doktorju H. Schliemannu Palačo, ki ji je dal napis »Kofa Ilion«, je dogradil l. 1890, po dveh letih dela. »Vzemite najboljšo iz najlepših je dejal arhitektom, in glejte, med tem najboljšim so bila tudi umetniška dela Jurija Šubice.

V notranjščini palače — piše E. Ludwig — med stenami, pokritimi z marmorjem, med tlomi, obloženi z mozaiki, jasproti pravokotni obednici, je velika plesna dvorana, okrašena s frizom pet (malih figur) v pompejanskem okusu; nekateri hočejo izkopavati in čitajo v Homerju in Pavzaniju, drugi kopije in nabirajo zaklade Troje in Myken, med njimi je tudi (sanko) Agamemnon, takrat dve leti star, s prekriznimi ročicami sedeč na pečini in zroč po krajini, pa tudi Schliemann, s črnimi naočniki nalahko karikiran.

To je vse, kar pov. E. Ludwig, ne navaja nobenega imena umetnikov, torej tudi Šubicevega ne. Ali je torej friz s puti v plesni dvorani vse tisto, kar je označeno v razstavnem katalogu z besedami »dekoracije v arhitekturi«?

Od svojega 59. do 69. leta je tu živel in misel Schliemann, ako ni potoval in zopet izkopaval. Bolezen v ušesu mu je mahoma predrla v možgane in v Neapolu se je na

polu k zdravniku sredi trga onesveštil in naslednjega dne izdihnil. Bilo je o božiču, dne 26. decembra 1890, a že štiri mesece pred Schliemannom je bil mahoma zadet od kapi, umrl tudi Jurij, komaj 35 let star!

Priporočam torej to knjigo, ki bi zaslužila, da izide v slovenskem prevodu. Napeja je, poučna in vzpodbudna. Zanimiva je še ena malenkost: pisano strico, ki je bil srejen Henrik, ko je pribežal k njemu iz rojne hiše, zaradi neznanih škandalov med očetom in — dekle. V tem pismu je poročal 33letni Schliemann, da se je naučil grščine, a medtem se slovenščine: danščine, latinščine, poljščine... tako da govorim zdaj (raza prvih sedem) skupaj petnajst jezikov... Torej sta se Schliemann in Šubic v Atenah lahko pogovorila v slovenščini? Ali pa je »slovenščina« slovaščina? Morda je v Jurijevih pisemih odgovor, ali pa nam morda prof. dr. Mesesnel pojasni zmoto ali resnico v Schliemannovi trditvi.

Proteus

Nahas paša, „silni mož“ iz Kaire

Mož krepkih živcev, toda slabega zdravja — Tesarjev sin ministrski predsednik

Iz Kaire poročajo, da je v ospredju zanimanja vse javnosti še vedno nesporazum med mladim egiptiskim kraljem Farukom in vodjo egiptiskih nacionalistov Nahasom pašo. Spor je dosegel svoj vrhunec v vlađni krizi. Kralj je Nahas pašo kot ministrskega predsednika kratkoma odstavil, slednji je pa sklenil, da ne bo stal ob strani. Opirajoč se na svojo stranko hoče voditi boj proti angleškemu vplivu v Egiptu do konca tudi proti volji mladega kralja.

Kralj Faruk

Demonstracije pod palmami

Proč z Anglijo! — je bilo geslo velike množice mladih ljudi v modrih srajčah, ko so korakali po ulicah Kaire. Na križiščih velikih bulvarjev so čakali demonstrante v petih gostih vrstah člani kraljevske policije in na povelje so demonstrante takoj napadli. Policija je najprej uporabila pendreke, potem so pa jeji padali tudi streli. Pri oknu velike dvorane v vlađnem poslopiju na vogalu blizu križišča je stal ta čas mož in pozorno motril spopad policije z modrimi srajčami. Tam doli na ulici so se borili ljudje, ki je bil njihov vodja Nahas paša. Videlo se je, da je mož prk oknu stodstotni Egiptčan, čeprav ni imel na glavi tradicionalnega fesa. To je mož srednje postave, črnih las, širokega nosu, po svoji obleki močno podoben trgovcu srednjega stanu. Oče Nahas paše je bil tesar. Od ust si je moral pritrigati, da je dal sina študirati. Zlasti preprosto egiptsko ljudstvo simpatizira z el Nahasom zato, ker je tudi sam preprostega rodu.

Študentska organizacija na univerzi

Temeljno idejo pokreta, ki je postavil zahtevo, naj pripada Egipt samemu Egiptčanom, propagirajo večinoma mladi ljudje. Turkovi se so zvezali z Anglijo, v Egipt je prišel angleški generalni štab in tako je prišel Egipt pod angleški vpliv. Mladi Nahas je ustanovil še na univerzi El Achar vojaško organizirano skupino študentov, ki so redno telovadili in se politično izobraževali. Nekoč, ko so se učili streljati, je

udaril po nesreči Nahasu slepi naboj v desno oko. Zdravnikom se je sicer posrečilo rešiti mu oko, toda Nahas paša na to oko še zdaj škili.

Najboljši egiptski govornik

Ko je bila v Egiptu ustanovljena politična stranka wafdistov, je bil Nahas med prvimi člani nove stranke. Ustanovitelj in vodja stranke je bil Ahmed Zuglug. Po njegovi smrti je postal Nahas vodja wafdistov. Organiziral je stranko naprej, svojim članom je predpisal po evropskih vzorcih modre srajce in tako je začel z njimi boj proti Angležem. Ustanovil je tudi posebno sodišče in s salomonskimi razsodbami si je pridobil med ljudstvom mnogo simpatij. Pred 10 leti je postal Nahas paša prvi ministrski predsednik in preživel je burno politično življenje. Kako burno je bilo to življenje zlasti v zadnjem času, pričla atentat, poskušan nanj nedavno ter sedanjí konflikt z mladim kraljem Farukom. Nahas paša je zdaj najboljši egiptski govornik in ima zelo dobre živce. Ne ustavi se pred nobeno oviro, ki mu brani doseči cilj.

Čeprav ima Nahas paša dobre živce, je njegovo zdravje že dolgo omojanjo. Lani se je mudil več tednov v Karlovi Varhi na zdravilišču. Letos poleti se je njegovo zdravje znova poslabšalo in Nahas je že hotel odpotovati znova v Evropo iskat zdravja. Na parniku so ga pričakovali člani organizacije modrih srajc in njihov vodja je dejal: »Ne moremo si misliti, da bi se šel Egiptčan lečit v inozemstvo, še manj pa naš Nahas paša«. Po teh besedah se je Nahas paša nasmehnil in ostal v Egiptu. Iz Francije so mu naročili posebno mineralno vodo, ki mu jo je predpisal zdravnik. Pravijo, da je prav za prav ta

Nahas paša

mineralna voda povzročila konflikt Nahas paše s kraljem. Če bi se bil Nahas paša odpravil v Evropo, bi do konflikta baje ne bilo prišlo.

Moli v privatni mošeji

»Silni mož in Kairec, kakor pravijo Nahas paši, je pravoveren mohamedan in se strogo drži vseh verskih obredov. V svoji vili v slikovitem kraju blizu Kaire si je dal zgraditi majhno zasebno mošejo, kamor hodi moliti, obrnjen z obrazom proti Mekki. Svoj prosti čas preživlja najraje med egiptskimi grobovi in muzeji. Odlodno je proti onečaščenju grobov staroegiptskih kraljev po raziskovalcih. Nekoč je

dejal: »Bilo bi bolje, če bi nam naše mrtve kralje pustili in živi živeli. Ta izrek je bil pogosto citiran in val so videli v njem ost, naperjeno proti egiptskemu kralju kot prijatelju Angležev.

Novi grobovi

Sava, 11. januarja
V naši župniji smo imeli pretekli teden kar tri primere smrti. Na Lešah pod Sveto goro je umrla v starosti 50 let posestnica Boršikova, po domače Gričarjeva. Bila je skrbna gospodinja, za katero zahvalje poleg moža še 13 otrok. — Na Okrogih, malem naselju nad Spodnjim Logom, je pa umrla v visoki starosti 80 let Berčeva mama. Bolehala je že dalje časa, nedavno pa se je močno prehladila in ni ji bilo več pomoči. — Tragična smrt je doletela mlado Minko Krištofovo, doma iz svetokriške okolice. Služila je pri Gradškovi v Spodnjem Logu in je pretekli teden odšla z domačimi v Mamol, kjer so spravljali les v dolino. Ko so sečeli bukve, se je eno drevo prekmalu zrušilo in podrla Minko. Nesrečnici je zmečikalo pravi kos in je kmalu nato umrla. Zapustila je dva nepreskrbljena otroka.

Predor pod Rokavskim prelivom

Tesno francosko-angleško sodelovanje, sloneče na skupnih interesih obeh zapadnih demokracij, je vzbudilo v Franciji upanje, da se bo vendarle v doglednem času uresničil že stari načrt železniške zveze Francije z Anglijo po predoru pod Rokavskim prelivom. Dosedanji načrti so se izjalovili v prvi vrsti zaradi odpora angleške admiralitete, ki ni hotela privoliti v gradnjo predora, češ, da bi s tem trpela varnost Anglije. Ta odpor je že omajala med svetovno vojno nemška blokada Anglije s podmornicami, ki je obenem ogražala preskrbo Velike Britanije z živili in drugimi potrebščinami. Razvoj letalstva je zadal nov udarec temu stališču in vojni svet Anglije je moral slednje priznati, da leži vojaška meja Velike Britanije na Renu, torej daleč na evropski celine.

To spoznanje in tesno sodelovanje med obema državama je znatno utrdilo upanje na uresničenje tega načrta. Nove, praktično izvedljive načrte za predor pod Rokavskim prelivom je izdelal francoski inženjer Andre Basdevant. On predlaga gradnjo predora za avtomobile, prav za prav dveh predorov, da bi bila možna nemotena vožnja v obeh smereh. Predora bi bila dolga po 50 km. To bi bili prav za prav dolgi, votli valjarji s premerom 8 m 90 m globoko v zemlji, v gorskih tleh, zelo prikladnih v ta namen. Obe progi bi se spojili na vsakih 100 m z vnesnimi predori. Problem zraččenja je rešen tako, da bi se v vsem prostoru izmenjavali zrak vsaki pet minut.

Kar se tiče denarnih sredstev, načrt ni tako ogrožen, kakor bi človek mislil na prvi pogled. Pri sedanjih tehničnih sredstvih bi se dal predor zgraditi za 1 milijardo 700.000.000 frankov, vzdrževanje, bi pa stalo letno okrog 10.000.000 frankov. Če bi pobirali od avtomobila 50 frankov, kar bi ne bilo mnogo, saj se pobira približno toliko tudi v Avstriji na cesti na Grossglockner, bi bilo plačano ne samo vzdrževanje, temveč bi se vsa stavba razmeroma kmalu amortizirala, ker se računa z letno frekvenco okoli 4.000.000 oseb. Vožnja z avtomobilom iz Pariza v London bi trajala potem samo okrog 5 ur.

Parniki iz jekla in stekla

V poslopiju mornariških inženjerjev v Londonu je bilo oni dan veliko zborovanje, ki je na njem govoril zastopnik družbe za preokceanski promet o bodočem razvoju pomorskega prometa. Ugotovil je, da morajo biti preokceanski parniki drugačni, kakor so zdaj, če hočejo uspešno konkurirati zračnemu prometu preko oceana. Moderni parniki bi morali imeti aerodinamično obliko, da bi se povečala njihova hitrost in da bi trajala vožnja čez ocean največ tri dni in pol. Hitrost se bo morala za vsako ceno povečati, da ne bo preveč zaostajala za hitrostjo letal, ki rabijo za pot preko oceana mnogo manj časa.

Pri gradnji parnikov bo treba rabiti več stekla kakor doslej. Krovi naj bi bili v bodoče vsi obloženi s steklom, da bi bladen veter ne motil potnikov. Poleg stekla pa mora igrati važno vlogo pri gradnji parnikov tudi jeklo. Še večja pozornost kakor doslej mora biti posvečena opremlji, ki naj bi zadočila vsem zahtevam in potrebam moderne človeka. Tudi carinske in druge formalnosti bi bilo treba poenostaviti. Opravljene naj bi bile še med vožnjo da bi potnikov ne nadlegovali v pristaniščih. Obenem razmišljajo o graditvi novih velikih pristanišč in sicer v Angliji, Franciji in Ameriki.

Spet o razpalinah

Pustolovski roman

Kmalu je prišel Benson Sledilo je običajno pozdravljanje.

Bowden se je dotaknil najprej namišljenega predmeta svojega obiska, dobav jeklenih traverz. Vprašal je po ceni, času in drugih trgovskih pogojih.

— Benson, še vedno korektno prijazen, je povabil svojega gosta, naj si ogleda tovarno.

— Pozneje če dovolite se bom prav rad poslužil vaše ljubeznivosti. — je odgovoril Bowden sladko. — Se prei bi vas pa prosil, da bi mi dovolili govoriti z vami o neki zadevi — zelo zaupni in važni.

— Izvolite, gospod.

— Ne vem dobro, kako bi najbolje začel. Bojim se namreč, da bi si moj besed ne razlagali napačno. In vendar je potrebno, da vam povem, da niso samo naši temveč kolikor mi je znano tudi zastopniki drugih vlad zvelod za presenetljiv, čudovit izum v tej tovarni...

— Ze mogote Vsaka izmed naših tvornic se nanašanja na svoj poseben recept pri izdelovanju jekla ali drugih spojin — je odgovoril Benson. — To so obič. ne tajne proizvodnje, ki jih čuvajo poedine tvornice naj bo že po pravici ali ne zelo ljubo-sumno in o katerih se često govori več nego v

resnici zaslužijo. Govorica in reklama znajo ustvariti iz takih neznatnih uspehov zelo napihnjene praviljice. Toda jaz nikoli nisem bil prijatelj takega pretiravanja, ker mi je znano pravo ozadje in zato pravim: Ne verjemite jim, gospod!

— Bravo! To je realnost, najvišje stopnje, gospod Benson. Toda ne jezite se, če vam moram vendarle ugovarjati. Izum, ki sem ga pravkar omenil, po pravici zasluži naziv »sijajen« in jaz dobro razumem, da vrčijo tujih ljudi nočete mnogo govoriti o njem. Morda bi bilo zato umestno, da bi vam vsaj omenil, kako pozorno je svet sledil vašim poskusom in kako smo zvedeli za nje tudi mi.

— Nič lažjega, — je odgovoril Benson. V njem se je oglasil prvi sum, toda delal se je nevednega. Odslovljeni minister proda za sveženj bankovcev čisto vse, kar ve in zna. To dobro vem iz izkušnje, ko so prihajali k meni delavci iz drugih tvornic in mi ponujali izvahane ali ukradene tajne proizvodnje svojih bivših delodajalcev. Jaz pa nikoli nisem potrošil niti dolarja za take vesti, niti dolarja.

—Prav rad vam verjamem, tem bolj, ker sem prepričan, da tako bister in prodoren duh, kakor je vaš, nima potrebe segati po tuji duševni lastnini. Kaj pa pomeni za vas nedolžen recept o sestavi zmesi v visoki peči? Za vas, ki je v vaših rokah največja tajna narode in njenih sil! Vaše odkritje je tako sijajno...

— Ah, da! — je vzkliknil Benson, kakor da se je omečal. — Ah, da! Ze razumem, na kaj nami-gavate. Morda ste slišali kaj o naših poskusih z

bergliem. To je zares zelo zanimiva novost, nova kovina, siva kakor cement, lahka kakor lepenna in trdna kakor železo. Mnogo si obetam od nje — čeprav je treba označiti naše izkušnje, nanašajoče se na njo, zaenkrat še za začetne. Treba bo počakati...

Gost je zamahnil z roko.

— Hvala za vašo prijaznost, gospod Benson, toda o bergliu nisem govoril. Prepričan sem tudi, da ta malenkost sploh ni predmet vaših osebnih poskusov in raziskovanja. Genij vaše vrste se ukvarja z drugačnimi problemi...

— Ne razumem teh preveč navdušenih besed, gospod. Najbrž ste postali žrtev zmore...

— Zmore? Nikakor ne! Moje informacije so točne. Kar poslušajte, gospod Benson, kaj vam hočem in moram povedati kot uvod in pojasnilo. Mislim, da je najbolje izbrati ravno in kratko pot, če govorimo z možem vašega kova.

Benson se je molče in hladno priklonil. S tem je pokazal, da čaka na pojasnilo teh besed.

— No torej, zadeva je tale, — je povzel besedo prišlec. — Ena izmed naših podmornic, ki je slučajno zablodila na svoji vožnji v te kraje, je plula nekega dne pod gladino, opazujoč skozi periskop svojo okolico.

Kar je obrnil krmarjevo pozornost nase čolnič nekaj milj od obale, v katerem sta sedela dva moža. Baš sta spuščala na morje nekakšen splov, označen z zastavico, potem se je pa njun čolnič naglo oddaljil. Slučajno je obrnilo to nase pozor-

nost moža pri periskopu in lahko si mislite njegovo presenečenje, ko je nenadoma opazil, kako je en mož v čolnu vstal, nameril nekakšen aparat na splov na vodi in kako je v naslednjem hipu šnil kvišku močegen stebra vode v dokaz, da je nastala na tistem kraju silna eksplozija.

Gost je obmolknil.

Benson ni pokazal svojega presenečenja. Molče je čakal, kaj mu bo gost še povedal. Prvi sum se je v njem utrdil.

Kdo je bil ta mož, ki tako žilavo zasleduje svoj cilj, o katerem ni bilo več dvoma?

Kako se je polastil tako skrbno skrivane tajne? Kdo mu je pokazal prvo sled? Naključje? Izdajstvo?

Benson je zapičil svoj pogled v tujčev obraz, toda iz njega ni mogel ničesar prečitati. Na tem obrazu ni bilo nobenih sledov razburjenja, nasprotno, iz njega je odsevala samozavest in prepričanje, da je sled prava.

— Kaj pa zgodba s podmornico? Ali je bilo to pripovedovanje resnično?

Ali so ga res opazovali zgolj po naključju ali pa ga je izdal Barker ali kdo drugi iz njegove okolice? Tako se je glasilo probo vprašanje, ki je bilo težko najti odgovor nanj...

Po kratkem molku je tujec nadaljeval:

— Morda bi vas utrujalo opisovanje zanimanja, ki ga je vzbudil ta prizor v naši podmornici. Omenil se bom samo na pripombo, da je postala kapitanova radovednost neizmerna — tako neizmerna, da je sklenil budno slediti temu dogodku.